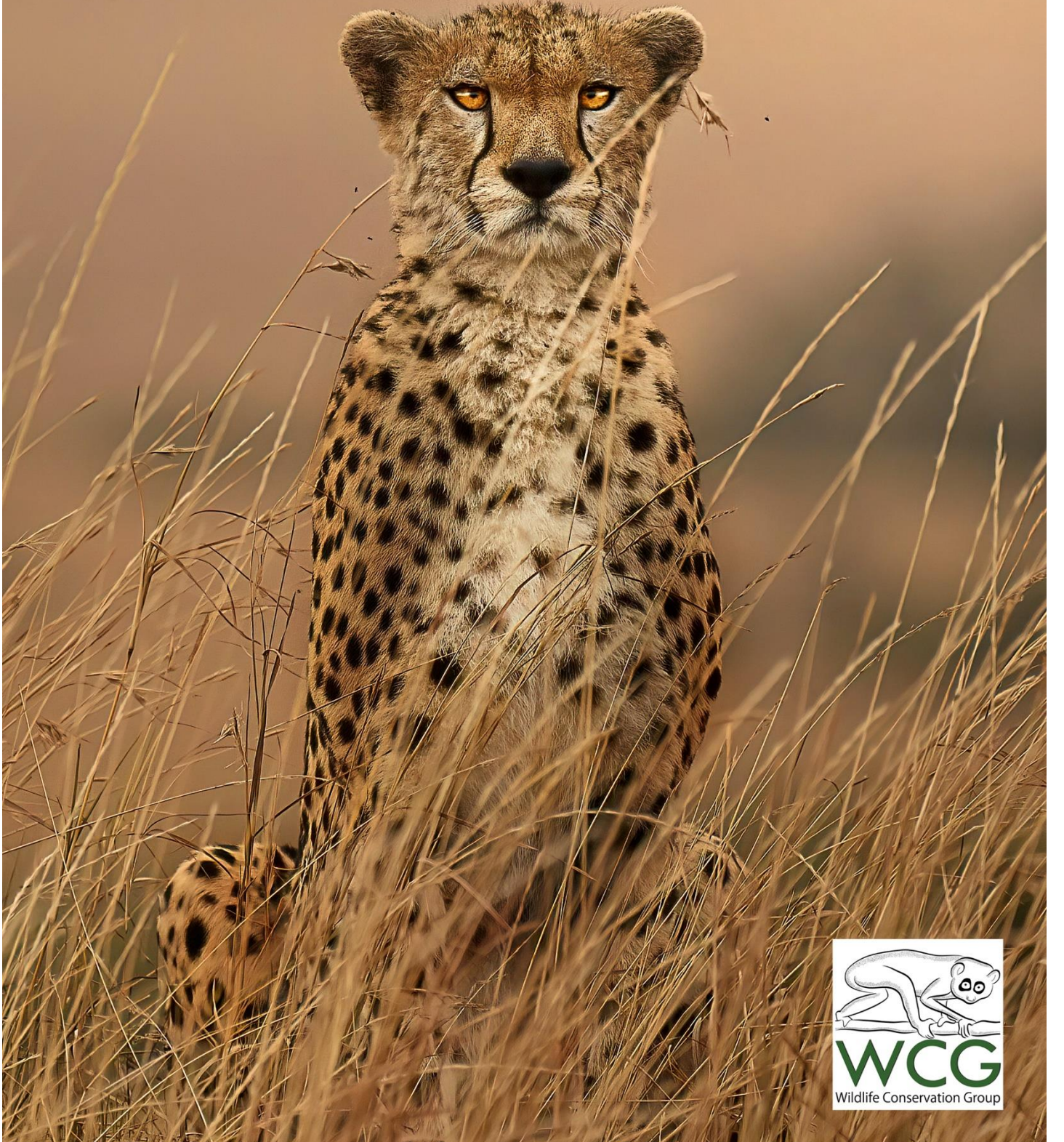

ಕೌನ್ಸಿಲ್

ಜನವರಿ-2023

ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿ

ಕೂನು

ಉರ್ಗುಲೆಗೆ ಕೂನು

ಮುಖಪುಟ

ಸಿವಂಗಿ

ಲೇಖನಗಳು

- * ಸಿವಂಗಿ ಪರ್ವ - ರಜತ್ ಕುಮಾರ್
- * ಕಾಗದದ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ್ತಿ (ಕೀಟದ ನಂಟು) - ಅನುಪಮಾ ಕೆ. ಬೆಣಚಿನಮರ್ಡಿ
- * ಅಲೆಮಾರಿಯ ಅನುಭವಗಳು - 02 - ಮೌನೇಶ ಕನಸುಗಾರ
- * ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸರಕು ಸಾಗಣೆ (ವಿವಿ ಅಂಕಣ) - ಜೈಕುಮಾರ್ ಆರ್.
- * ಮತ್ತೆ ಬರುವ (ಕವನ) - ಸಂಗಮನಾಥ ಪಿ. ಸಜ್ಜನ
- * ಪ್ರಕೃತಿ ಬಿಂಬ - ದೀಪಕ್ ಎಲ್. ಎಂ.
ದೀಪ್ತಿ ಎನ್.

ವಿನ್ಯಾಸ

ಧನರಾಜ್ ಎಂ.

ಮುಖಪುಟ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ
ರತನ್ ಶರ್ಮ

ಪರಿಷ್ಕರಣೆ

ಮುರಳಿ ಎಸ್.

ಡಾ. ಮಧುಸೂಧನ ಹೆಚ್. ಸಿ.

ಕರಡು ತಿದ್ದುಪಡಿ

ಡಾ.ದೀಪಕ್ ಭ., ಮೈಸೂರು

ತೂಪ್ರಮರ

ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೆಸರು: Common Ebony

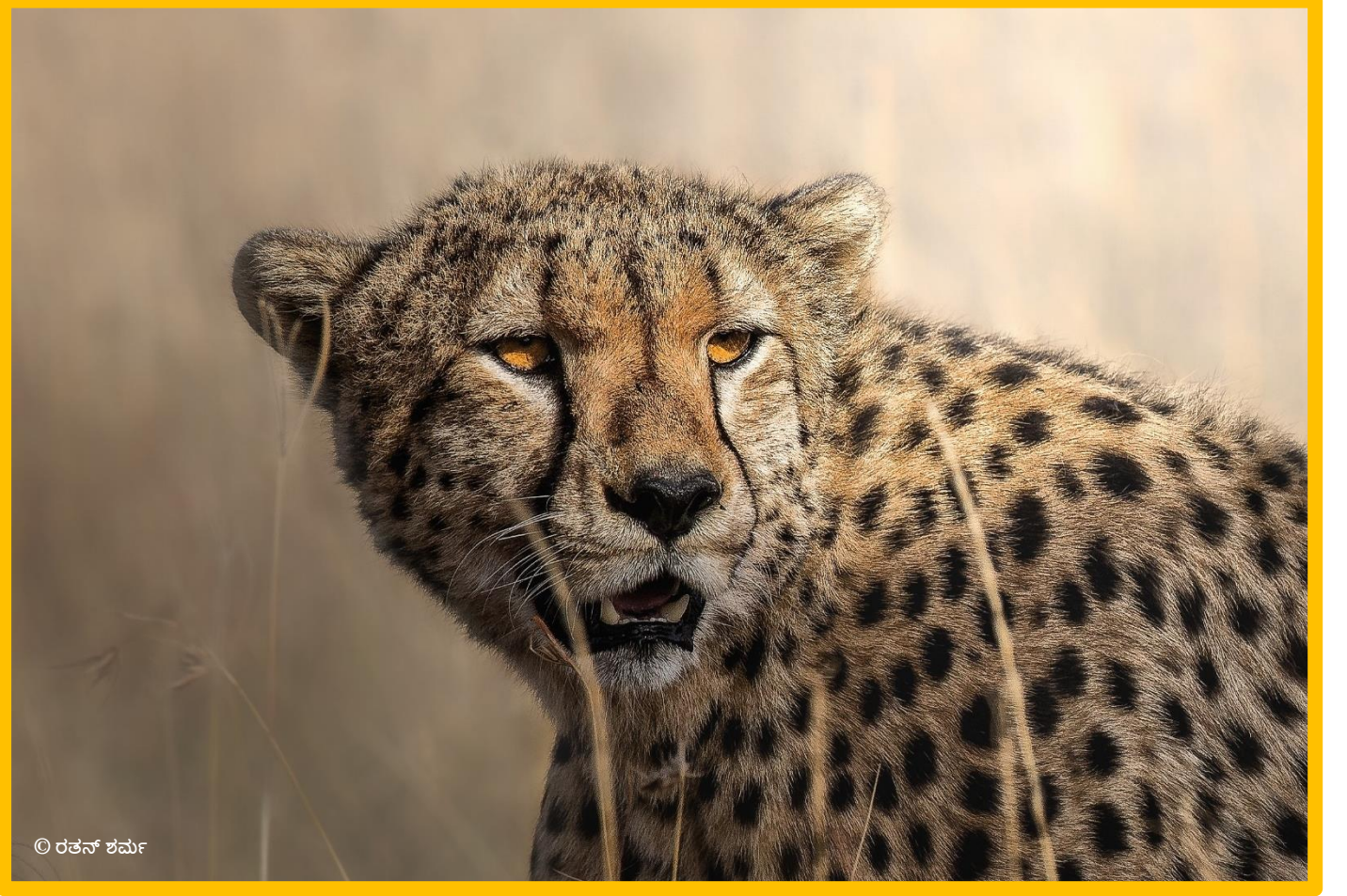
ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು: *Diospyros melanoxylon*

© ನಾಗೇಶ್ ಓ. ಎಸ್.

ತೂಪ್ರಮರ, ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ

ಭಾರತ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಲಂಕಾ ದೇಶಗಳ ಶುಷ್ಕ ಎಲೆ ಉದುರುವ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿರುವ ತೂಪ್ರ ಮರವು ಒಂದು ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರದ ಮರವಾಗಿದೆ. ಇದು ಸುಮಾರು 15 ರಿಂದ 20 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಎಲೆ ವಿನಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಗಾಢ ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ಸುಮಾರು 5 ರಿಂದ 10 ಸೆಂಟಿಮೀಟರ್ ಅಗಲವಿರುವ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಮರದ ತೊಗಟೆಯು ಕಪ್ಪು ಮಿಶ್ರಿತ ಮತ್ತು ಬೂದು ಬಣ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಮರದಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಹೂವುಗಳು ನೇರಳೆ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಸುಮಾರು 1 ರಿಂದ 1.5 ಸೆಂಟಿಮೀಟರ್ ಉದ್ದವಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಹೂವುಗಳು, ಚಿಕ್ಕ ಪುಷ್ಪ ಮಂಜರಿಗಳಂತೆ ಮೂರು ಹೂಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಹೆಣ್ಣು ಹೂಗಳು ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಅಥವಾ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಕೂಡ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಮರದ ಕಾಯಿಗಳು ಗೋಳಾಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದು, ಹಣ್ಣಾದಾಗ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗುತ್ತವೆ. ತೂಪ್ರ ಮರದ ತೊಗಟೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕಷಾಯವನ್ನು ಅತಿಸಾರ ಭೇದಿಗೆ ಟಾನಿಕ್ ಆಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಒಣಗಿದ ಹೂಗಳನ್ನು ಚರ್ಮ ಮತ್ತು ರಕ್ತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾಯಿಲೆಗಳ ಔಷಧಿ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

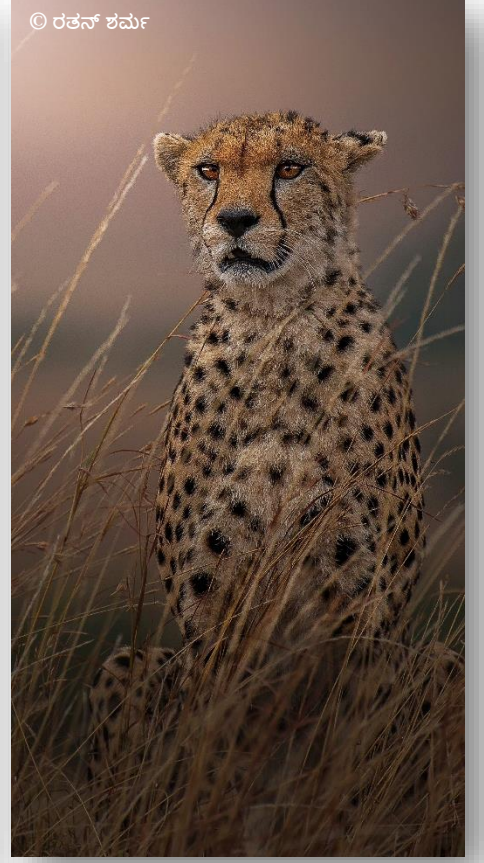
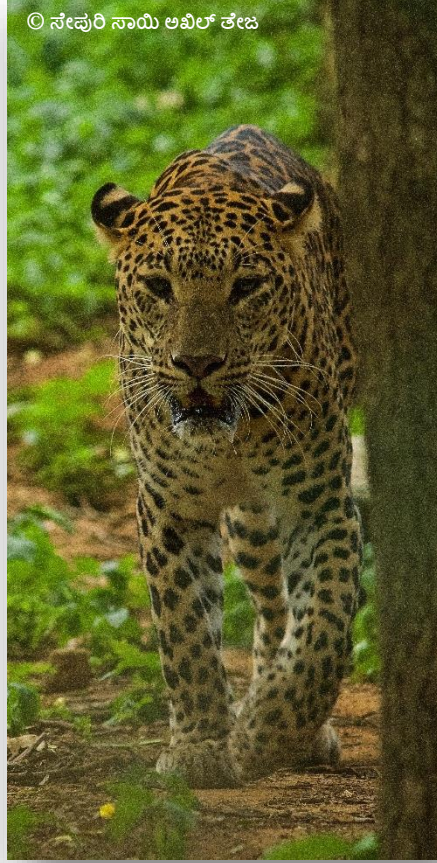

ಶ್ರೀವಂಶಿ ಪವನ

ಪ್ರಕೃತಿಯು ಆಹಾರ ಸರಪಳಿ ಎಂಬ ಸಂಕೀರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡು ಸಮತೋಲನದ ಹಗ್ಗದ ಮೇಲೆ ಸಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಮಾನವನ ಕೈವಾಡದ ಕಂಪನಗಳು ಹಲವು ಬಾರಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜೀವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೇ ಅಲುಗಾಡಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಪುರಾತನ ನಾಗರಿಕತೆಗಳಾದಂತಹ ಹರಪ್ಪ, ಗ್ರೀಕ್, ಮೆಸೊಪಟೋಮಿಯನ್, ಆಲ್ಟಾರ್ಕ್ ನಾಗರಿಕತೆಗಳ ನಾಶಕ್ಕೂ ಪರಿಸರ ನಾಶವೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮದೇ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಷಡ್ಯಂತ್ರದ ಕೈವಾಡಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ನಿರ್ನಾಮಗೊಂಡ ಬಲಿಪಶುಗಳೇ ಈಗಿನ ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಾಗತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಸಿವಂಗಿಗಳು / ಚೀತಾಗಳು.

ಇಡೀ ವಿಶ್ವವೇ ಒಂದು ಕುಟುಂಬದಂತೆ ಎಂದು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸಾರಿ, ಪ್ರಕೃತಿ ಪೂಜೆಯ ಬುನಾದಿಯೊಂದಿಗೆ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ನಾಗರಿಕತೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಸಕಲ ಜೀವಿಗಳ ಜೊತೆಗಿನ ಸಹಬಾಳ್ವೆಗೆ ಹೆಸರಾದ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಗಂಗೆಯ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು ದಕ್ಷಿಣಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ರಾಜಾರೋಷವಾಗಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಸಿವಂಗಿ ಎಂಬ ಪ್ರಾಣಿಯೊಂದು ಸಂಪೂರ್ಣ ನಾಶಗೊಂಡು ಇಂದು ಹೊರದೇಶದಿಂದ ಹುಲಿಯ ಮುಖವಾಡದ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಕಥಾ ಹಂದರವೇ ಸಿವಂಗಿ ಪರ್ವ.

ಇವುಗಳ ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಮ ಸಿವಂಗಿಗಳೆಂದು. ಬೆಕ್ಕಿನ ಪ್ರಭೇದಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಫೆಲಿಡೆ ಕುಟುಂಬದ ಇವುಗಳ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನಾಮಧೇಯ ಅಸಿನೋನಿಕ್ಸ್ ಜ್ಯೂಬ್ಯಾಟಸ್ (Acinonyx jubatus) ಎಂದು. ಇದಾವುದನ್ನೂ ತಲೆ ಕಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ವಿಶಾಲ ಬಯಲು ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಬದುಕಿಕೊಂಡು ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕಾರಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ, ಪರಿಸರದ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಯಾವಾಗ ಮಾನವನಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಶೋಕಿ, ವಿಲಾಸ, ಮನೋರಂಜನೆಯ ನಶೆಯೇರಿತೋ ಅಂದಿನಿಂದ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವು.

ಹಲವರು ಹುಲಿ, ಚಿರತೆ ಹಾಗೂ ಸಿವಂಗಿ ನಡುವೆ ಗೊಂದಲಗೊಳ್ಳುವುದುಂಟು. ಹುಲಿಗಳು ದೇಹದ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದು ಹಾಗೂ ದೇಹದ ಕೆಂಗಂದು ಬಣ್ಣದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕಪ್ಪು ಪಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಚಿರತೆಗಳು (leopard) ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜೀವಿಸುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇವುಗಳನ್ನು ಚಿಟ್ಟೆ ಹುಲಿ ಅಥವಾ ಕುರ್ಕ ಅಂತಲೂ ಸಂಬೋಧಿಸುವುದುಂಟು. ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಕಪ್ಪು ಆವರಣಗಳಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇನ್ನು ಸಿವಂಗಿಗಳ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಕೇವಲ ಕಪ್ಪು ಬೊಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಹುಲಿ, ಚಿರತೆಗಳು ಕೆಲವೆಡೆ ಮಾನವ ಹಾಗೂ ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಅಪರೂಪದ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಹಾನಿಗೊಳಿಸಿದ್ದರೂ, ಸಿವಂಗಿಗಳಿಂದ ಈವರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಮಾನವ ಜೀವಹಾನಿಗಳು ದಾಖಲಾಗಿಲ್ಲ. ಸಿವಂಗಿಗಳು ಹುಲಿಯಂತೆ ಘರ್ಜಿಸಲಾರವು, ಬದಲಾಗಿ

ಬೆಕ್ಕಿನಂತೆ ಪುರ್ವ ಗುಟ್ಟಿ ತಮ್ಮ ಸಂವಹನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇವು ಇತರೆ ಬೆಕ್ಕಿನ ಪ್ರಭೇದದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆ ತಮ್ಮ ಉಗುರುಗಳನ್ನು ಸ್ವಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಚಲಿಸಲಾರವು. ಇದನ್ನು ಕ್ಯಾನಿಡೆ ಕುಟುಂಬದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಶ್ವಾನಗಳ ಉಗರಿನಂತೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳ ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕಣ್ಣಿನ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹ ಕಪ್ಪು ಗೆರೆಯು ಇವುಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆಗೆ ಒಂದು ಸರಳ ಸಂಕೇತವಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಮಾಲಾರ್ ಪಟ್ಟಿ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣವು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಕಿರಣಗಳ ಹೀರುವಿಕೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗಲಿದ್ದು, ಹಗಲಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಪ್ರಾಣಿಯಾದ ಸಿವಂಗಿಗಳ ನೇತ್ರವನ್ನು ಬೆಳಕಿನ ಪ್ರತಿಫಲನದ ಪ್ರಜ್ವಲನದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ನೋಟದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಗೋಚರಿಸುವ ಬೆಳಕನ್ನು (ವಿಸಿಬಲ್ ಲೈಟ್) ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೀರಿಕೊಂಡು ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಲು ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ತೀವ್ರವಾಗಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವಂತಹ ಗಿಡುಗಗಳ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಾ ಅಂತಹದ್ದೇ ಗಾಢವಾದ ಮಾಲಾರ್ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪೆರಿಗ್ರೈನ್ ಫಾಲ್ಕನ್ಗಳು. ಇದೇ ತಂತ್ರವನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿ ಹಲವು ಪುಟ್ಟಾಲ್ ಆಟಗಾರರು ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿನ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಹುಲಿ ಅಥವಾ ಚಿರತೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಸಿವಂಗಿಗಳು ವಿಭಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಿಗಳು. ಇವು ಹುಲಿ ಅಥವಾ ಚಿರತೆಗಳಂತೆ ತನ್ನ ಬೇಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾದು ಕುಳಿತು ದಾಳಿಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ತನ್ನ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ದಾಳಿಮಾಡುವಂತೆ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ವಿಕಾಸ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಗಂಟೆಗೆ ಗರಿಷ್ಠ 110 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಧಾವಿಸಿ ತನ್ನ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಬಲ್ಲವು. ಅಲ್ಲದೆ ನೂರು ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ 10 ರಿಂದ 15 ಚಿರತೆ ಅಥವಾ ಹುಲಿಗಳು ವಾಸಿಸಬಲ್ಲವಾದರೆ, ಈ ಸ್ಥಳ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಒಂದು ಸಿವಂಗಿಯು ಮಾತ್ರ ಬದುಕಬಲ್ಲದು. ಹೆಣ್ಣು ಸಿವಂಗಿಯು ಒಂದು ಬಾರಿಗೆ ಮೂರರಿಂದ - ಐದು ಮರಿಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡಬಲ್ಲದಾದರೂ ಇವುಗಳು ಬದುಕುವ ಸಂಭಾವನೀಯತೆ ಶೇ.5 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ. ಜೊತೆಗೆ ಬಂಧಿಸಿಟ್ಟು ಚೀತಾಗಳು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ತುಂಬಾ ವಿರಳ. ಅನುವಂಶಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿದ್ದ ಏಷಿಯಾಟಿಕ್ ಚೀತಾಗಳು ಹಾಗೂ ಆಫ್ರಿಕನ್ ಚೀತಾಗಳು ಎರಡೂ ಸಹ ಒಂದೇ ಪ್ರಭೇದಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉಪಪ್ರಭೇದಗಳು.

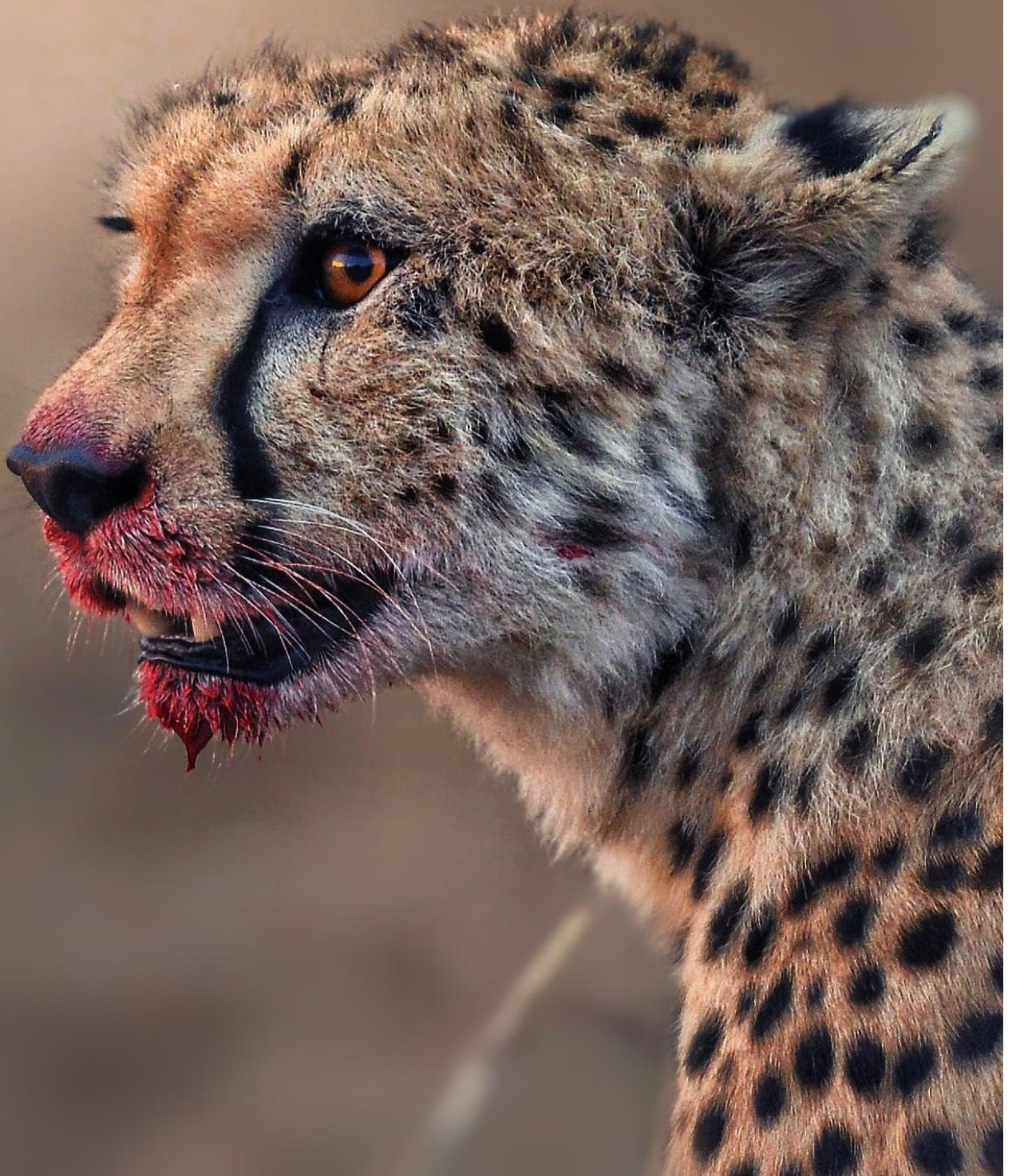
ಪುರಾತನ ನವಶಿಲಾಯುಗ, ತಾಮ್ರಯುಗ, ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗಗಳ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅವಸಾನ ಹೊಂದುವವರೆಗೆ ಸಿವಂಗಿಗಳು ಮಾನವನೊಂದಿಗೆ ನಂಟು ಹೊಂದಿದ್ದನ್ನು ಹಲವು ಆಧಾರಗಳು ಪುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಸಿವಂಗಿಗಳು ಹುಲಿ, ಚಿರತೆಗಳಂತೆ ಪಳಗಿಸಲಾರದ ಪ್ರಾಣಿಯೇನಲ್ಲ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ತರಬೇತುಗೊಳಿಸಿ ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದನ್ನರಿತು ಚೀತಾಗಳನ್ನು ಪಳಗಿಸಿ ಬೇಟೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಈಜಿಪ್ಟಿಯನ್ನರು ಮೊದಲಿಗರು. 12 ನೇ ಶತಮಾನದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯವಾದ ಮನಸೋಲ್ಲಾಸದಲ್ಲಿ ಸಿವಂಗಿಗಳ ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ನಂತರದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ವಿಸ್ತರಿಸಿದ ಕೃಷಿಭೂಮಿ, ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯ ಏಶಿಯಾದ ಶಕ್ತಿಗಳ ಆಗಮನ, ಹೆಚ್ಚಿದ ಬೇಟೆಯ ಕ್ರೀಡೆ, ಮನೋರಂಜನೆಗಾಗಿ ಬೇಟೆಯ ಆಸಕ್ತಿ ಸಿವಂಗಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೇಲೆ ಋಣಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನಂತೂ ಬೀರಿತು. ಅಕ್ಬರನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 9000ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಚೀತಾಗಳು ಇದ್ದವೆನ್ನುವ ದಾಖಲೆಯೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕೈಗನ್ನಡಿ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಕರೆಯದೆ ಬಂದ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳ (ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಶಕ್ತಿಗಳು) ಆಗಮನ, ಪ್ರಾಣಿ ಬೇಟೆಯ ಮೇಲೆ ಲಗಾಮಿಲ್ಲದ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಹುಚ್ಚು ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಆಡಂಬರದ ತೋರುಗಾರಿಕೆ, ಸಿವಂಗಿಗಳ ಕಾಂತಿ ಕುಂದಿಸುವಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಪಾತ್ರವಹಿಸಿತು. ಯಥಾ ರಾಜ ತಥಾ ಪ್ರಜಾ ಎನ್ನುವಂತೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾರತೀಯ ರಾಜರುಗಳು ಇದೇ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹುಲಿ, ಚಿರತೆ ಹಾಗೂ ಸಿವಂಗಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಬೀಗುವಂತಹ ಮನಸ್ಥಿತಿಗೆ ದಾಸರಾದರು. ಸಿವಂಗಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ನೀಡಿದರೆ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಬಹುಮಾನಗಳು ಸಿವಂಗಿಗಳ ಅಳಿವಿನ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು

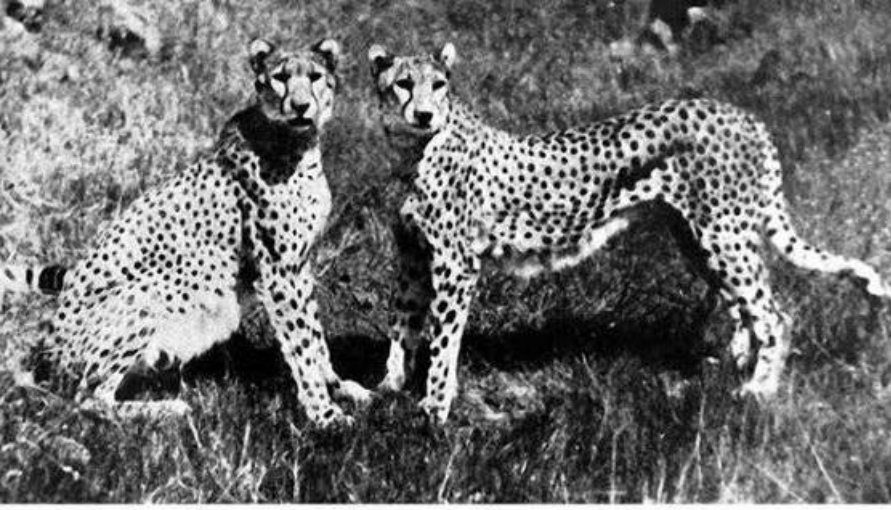
ಭಾರತದ ನೆಲದಲ್ಲಿನ ಸಿವಂಗಿಯ ಕೊನೆಯ ಚಿತ್ರ

ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸಲು ಸಹಕರಿಸಿತು. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತಂತಹ ಆಡಳಿತ, ಕಾನೂನಿನ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗೇನೂ ವಿವರಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ವಾಣಿಜ್ಯೀಕರಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅರಣ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಅರಣ್ಯನಾಶ/ಆವಾಸಸ್ಥಾನದ ನಾಶ ಮಾಡಿ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಸಿವಂಗಿಗಳ ವಿನಾಶ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಶರವೇಗವನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು. ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಷಣೆಯ ಷಡ್ಯಂತ್ರದ ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಸಿವಂಗಿಗಳ ಲೋಕದ ಕಾಂತಿ ದಿನಕಳೆದಂತೆ ಮಸುಕತೊಡಗಿತು. 1948ರ ದಿನವೊಂದರ ರಾತ್ರಿ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ರಾಜನೊಬ್ಬನ ಗುಂಡಿಗೆ ಬಲಿಯಾದಂತಹ

ಮೂರು ಸಿವಂಗಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಿವಂಗಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತಾಕೆ ಇಳಿದು ಕ್ರೌರ್ಯದ ಮೊಬ್ಬು ಹರಿಯಿತು. 1952ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಸಿವಂಗಿಗಳು ಭಾರತದಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಳಿದುಹೋಗಿವೆ ಎಂದು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿತು.

ನಂತರ 1955 ರಲ್ಲಿ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿ ಸಿವಂಗಿಗಳನ್ನು ಕರೆತರುವ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿದರೂ ಈ ಪ್ರಸಂಗವು ಸರಳವಾಗಿ ತೆರೆಯ ಮರೆಗೆ ಸರಿಯಿತು. 1970 ರಲ್ಲಿ 300 ಏಶಿಯಾದ ಚೀತಾಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಏಕೈಕ ದೇಶವಾಗಿದ್ದ ಇರಾನಿನೊಂದಿಗೆ ಸಮ್ಮತಿಯ ಮಾತುಕತೆಗಳು ನಡೆದವಾದರೂ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕ್ಷಿಪ್ರಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದಾಗಿ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಮಣ್ಣು ಪಾಲಾಯಿತು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅರಣ್ಯ, ಪರಿಸರ ಸಚಿವಾಲಯ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ವನ್ಯಜೀವಿ ಟ್ರಸ್ಟ್ 2009 ರಲ್ಲಿ ಸಭೆಯೊಂದನ್ನು ನಡೆಸಿ ಸಿವಂಗಿಗಳ ಮರು ಪರಿಚಯಕ್ಕೆ ಸಂಭಾವ್ಯ ಸ್ಥಳ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿನ ಸಸ್ಯವರ್ಗವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಕೂನೋ ಪಾಲ್ಪುರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನವನ್ನು ಸೂಕ್ತಸ್ಥಳವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಗುಜರಾತಿನ ಗಿರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನದ ಸಿಂಹಗಳ ಏಕಮಾತ್ರ ಸಮೂಹವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇನ್ನೊಂದು ಆರೋಗ್ಯಯುತ ಸಮೂಹ ಸೃಷ್ಟಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಸಿವಂಗಿಗಳ ಆಗಮನಕ್ಕೆ ತಡೆಯೊಡ್ಡಿತಾದರೂ, 2020 ರಲ್ಲಿ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿತು. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆಗೊಂಡ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಚೀತಾಗೆ ವೇಗ ದೊರಕಿದಂತಾಗಿ ಭಾರತದಿಂದ ಮರೆಯಾಗಿದ್ದ ಸಿವಂಗಿಗಳು 7 ದಶಕಗಳ ನಂತರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 17 ರಂದು ನಮೀಬಿಯಾದಿಂದ 5 ಹೆಣ್ಣು ಹಾಗೂ 3 ಗಂಡು ಆಫ್ರಿಕಾದ ಚೀತಾಗಳು ವಿಶೇಷ ಬೋಯಿಂಗ್ 74-400 ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದಿಳಿದವು.

Indian Cheetahs - Kolhapur, Maharashtra. Early 1900s

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಚೀತಾಗಳ ಆಗಮನದೊಂದಿಗೆ ನಾವೆಸಗಿದ ಕೌರ್ಯ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಪರಿಹಾರವಾದವಂತಲೇನು ಅಲ್ಲ. ಇವುಗಳ ಆಗಮನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಶ್ಲಾಘನೆಯೊಂದಿಗೆ ಹಲವು

ತರ್ಕಬದ್ಧವಾದ ವಿಮರ್ಶೆ, ಟೀಕೆ, ಆರೋಪ ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಒಂದು ನಾಣ್ಯದ ಎರಡು ಮುಖವೆಂಬಂತೆ ಹೊತ್ತು ತಂದಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಏಷ್ಯಾಟಿಕ್ ಸಿಂಹ, ಹೆಬ್ಬಕ್ಕಿ (ಗ್ರೇಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಬಸ್ಸರ್ಡ್), ಸಿಂಹ ಬಾಲದ ಸಿಂಗಳೀಕಗಳು ಇತರ ಹಲವು ಸ್ಥಳೀಯ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಸಹಾಯದ ಹಸ್ತವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿರುವಾಗ ವಿದೇಶದಿಂದ ಚೀತಾಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಆತುರವೇನಿತ್ತು? ಹಿಂದೆ ಸಿವಂಗಿಗಳಿದ್ದ ಹಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸಿವಂಗಿಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಚಿರತೆಗಳು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅಷ್ಟೊಂದು ಉತ್ಸಾಹವಿದ್ದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ

ಉದ್ಯಾನವನದಿಂದ ಜನ ಹಾಗೂ ಸಾಕು ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಿವಂಗಿಗಳ ಬೇಟೆಗಳಾದ ಕೃಷ್ಣಮೃಗ, ಚುಕ್ಕಿ, ಜಿಂಕೆ, ನೀಲ್ ಗಾಯ್, ಹುಲ್ಲೇಕರುಗಳ ಸಾಂದ್ರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ತಯಾರಿಯ ನಂತರ ಆಮದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದು ಹಲವು ಪರಿಸರತಜ್ಞರುಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬರುವ ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಆರೋಗ್ಯಯುತ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತವಿರುವಂತಹ ಏಷ್ಯಾಟಿಕ್ ಸಿಂಹಗಳ ಇನ್ನೊಂದು ಸಮೂಹವನ್ನು ಕುನೋ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುವಂತಹ ಯೋಜನೆಯು ಚೀತಾಗಳಿಂದಾಗಿ ವಿಳಂಬವಾಗಬಹುದೆಂಬ ಕಳವಳ ಸಹ ಇದೆ. ಆಫ್ರಿಕಾದ ಚೀತಾಗಳು ಅಲ್ಲಿನ ಸವನ್ನಾ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಬಂದವಾದ್ದರಿಂದ ಕುನೋ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿರುವ ಎಲೆ ಉದುರುವ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಚಿರತೆಗಳ (ಲೆಪರ್ಡ್) ಜೊತೆಗೆ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಘರ್ಷ ಉಂಟಾಗುವಂತಹ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ತಳ್ಳಿ ಹಾಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಹಲವು ಅಧ್ಯಯನಗಳು, ಚಿರತೆಗಳು ಸಿವಂಗಿಗಳ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿಯಾದಂತಹ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ತೋರಿ ದಾಳಿ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಚೀತಾದ ಉದ್ದೇಶ ಆರೋಗ್ಯಯುತ ಶಾಶ್ವತ ಸಿವಂಗಿಗಳ ಸಮೂಹವೊಂದನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವುದು, ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನ ಆಹಾರ ಸರಪಳಿಯ ಶಿಖರದಲ್ಲಿರುವಂಥ ಪ್ರಾಣಿಯಾದ ಸಿವಂಗಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿದರೆ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಸಂರಕ್ಷಿಸಬಹುದು ಎಂಬುವಂತಹ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ, ಚೀತಾಗಳ ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ಜೀವನಶೈಲಿ ಹಾಗೂ ಕುನೋ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗಿನ ಹುಲ್ಲು ಅಥವಾ ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಬೇಟೆಪ್ರಾಣಿಗಳ

ಸಾಂದ್ರತೆಯ ಕೊರತೆ ಈ ಉದ್ದೇಶಗಳ ನೆರವೇರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಜಟಿಲಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಲೇಖನ: ರಜತ್ ಕುಮಾರ್

ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ

ಕೀಟದ ನರಿಟು

© ಸುನೀಲ್ ಕುಂಬಾರ್

ಕಾಗದದ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ್ರಿ

ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಕೇಳಲು ಬಲು ವಿಚಿತ್ರವಾದರೂ, ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಏಕೈಕ ಕಾಗದದ ಮನೆ ಅಂದ್ರೆ ಈ ಕೀಟದ್ದೇ. ನಾನು ಹೇಳ್ತಾ ಇರೋದು ಕಣಜದ (Paper wasp) ಬಗ್ಗೆ. ಈ ಕಣಜ ಕಟ್ಟುವ ಗೂಡಿನಿಂದಾಗಿ ಈ ಹೆಸರು! ಮರದ ನಾರಿನಂಶವನ್ನು ತನ್ನ ಬಾಯಿಯ ಲಾಲರಸದೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಸಿ ಕಾಗದದಂತಹ ವಸ್ತುವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಅದರಿಂದ ಗೂಡನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಓದಿ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದು ಮಾತ್ರ ನಾನು! ಎಂದಿನಂತೆ ಮಗನಿಗೆ ಏನೋ ತಿಳಿಸಲು ಹೋಗಿ ಮತ್ತಿನ್ನೇನನ್ನೋ ತಿಳಿಯಬಯಸಿ ವಿಷಯಾಂತರವಾಗುವುದು ಮಾತ್ರ ಅಚ್ಚರಿಯೇ ಸರಿ. ಅವತ್ತು ಕೂಡ ವಿವಿಧ ಆಕಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೊಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿರುವ ಆಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ವಿಷಯಾಂತರವಾಗುವುದು ತಪ್ಪುತ್ತಿತ್ತು! ಷಟ್ಕೋನಾಕೃತಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುತ್ತಾ, ಹಿತ್ತಲು ಬಾಗಿಲಿನ ಹೊರಬಾಗಿಲಿನ ಚೌಕಟ್ಟು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಣಜದ ಗೂಡನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಮ್ಮ ಆಕಾರಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಆಕಾರವೇ ಬದಲಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು

© ಅನುಪಮಾ ಕೆ. ಬೆಣಚಿನಮರ್ಡಿ

ಎಷ್ಟು ಕಣಜಗಳಿವೆ? ಅವುಗಳು ಗೂಡಿನ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಹಾಗೇಕೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿವೆ? ಕೆಲ ಕಣಜಗಳು ಗೂಡಿಗೆ ಬಂದು ಮತ್ತೆ ಹಾರಿ ಹೋಗುತ್ತಿವೆ, ಅದೇಕೆ ಹಾಗೆ? ಗೂಡಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಮರಿಗಳು ಇರಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಇನ್ನೂ ಹತ್ತಾರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ್ದವು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಪುಟಾಣಿ ಮಗ ತಾನೇನು ಕಡಿಮೆ ಎನ್ನುವಂತೆ ತುಂಬಾ ತಾರ್ಕಿಕವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಹತ್ತಿದ "ಈ ಗೂಡು ಮೇಲಿನ ಗೋಡೆಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಅದರ ಮೇಲಿರುವ ಕಣಜಗಳು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಅವುಗಳಿಗೆ ಹಾರಲು ಬರದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಮರಿಗಳು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಮೊಟ್ಟೆಗಳು?!" ಇಷ್ಟು ತರ್ಕಬದ್ಧವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಅವನಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರಲಿಲ್ಲ! ಹೀಗಾಗಿ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಹಠ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಎನಿಸಿದರೂ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕತೆ ಕಟ್ಟಿ ಅವನ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ತಣಿಸಲು ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಕೊಟ್ಟರೆ

ಓದಿ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವೆ ಎಂದೆ. ಒಮ್ಮೆಲೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ. ಏನೋ ವಿಚಿತ್ರವಾದುದೊಂದು ಘಟಿಸಿತೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಳಮಳ ಶುರುವಾಯಿತು! ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ದೊಡ್ಡವನಾಗಿಬಿಟ್ಟನೇ? ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಅವ ದೊಡ್ಡವನಾದನೆಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ? ಮುಂದೆಯೂ ಅವನು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲನೇ? ಯಾಕೋ ನನ್ನ ಯೋಚನೆಗಳೇ ದಿಗಿಲು ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಿದ್ದು ಸಧ್ಯಕ್ಕೆ ಮಗನ ನಿರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹುಸಿಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಈ ಕಣಜಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡತೊಡಗಿದೆ.

ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕಣಜಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯ ಕಣಜವೇ ಸಿಕ್ಕಿತು! ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಗುವ ಈ ಪೇಪರ್ ಕಣಜಗಳು ನೋಡಲು ಕೆಂಪು ಮಿಶ್ರಿತ ಕಂದು ಬಣ್ಣದ್ದಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆಡುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಖಡಜುರ್ಗಿ' ಅಂತ ಕರೆದರೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಹುತೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಕಣಜವೆಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು *Ropalidia marginata* ಅಂತ. Vespidae ಎಂಬ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಉಳಿದ ಕೀಟಗಳಂತೆ ಕಣಜಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ರಾಣಿ ಕಣಜವೇ ಗೂಡಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥೆ. ಬೇಸಿಗೆ

ಶುರುವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಇದರ ಜೀವನ ಚಕ್ರ ಉತ್ತಮ ವೇಗ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ರಾಣಿಯು ತುಂಬಾ ಯೋಚಿಸಿ ತನ್ನ ಗೂಡಿನ ಜಾಗವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮರದ ಪೊಟರೆ, ಮನುಷ್ಯನ ಆವಾಸದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಮನೆಯ ಕಿಟಕಿಯ ಮೂಲೆಗೂ ಅಥವಾ ಗೋಡೆಯ ಬಿರುಕುಗಳಲ್ಲಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿ ಮೊಟ್ಟೆಯನ್ನಿಡುತ್ತದೆ. ಷಟ್ಕೋನಾಕೃತಿಯ (ಜೇನುಹುಳುವಿನ ಗೂಡಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಈ ತರಹ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಕೋಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು) ಒಂದೊಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೊಟ್ಟೆ ಮಾತ್ರ ಇಡುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ಅದು ವಯಸ್ಕ ಕಣಜವಾಗುವವರೆಗೂ, ಆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೋಣೆಯೇ ಅದರ ಮನೆ. ಒಂದು ಗೂಡಿಗೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಮುಖ್ಯಸ್ಥೆ. ರಾಣಿ ಕಣಜ ಮಾತ್ರ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಇಡಬಹುದು. ಉಳಿದ ಕಣಜಗಳು ಕೇವಲ ಕೆಲಸಗಾರರು ಮಾತ್ರ. ಕೆಲಸಗಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಗೂಡು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ,

ಇದರಿಂದ ಕೇವಲ ಕಣಜಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಗೂಡಿನ ಗಾತ್ರ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಎಂಟರಿಂದ ಹತ್ತು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಮೊಟ್ಟೆಯೊಡೆದು ಹೊರಬಂದ ಲಾರ್ವಗಳಿಗೆ ಸತತವಾಗಿ ಆಹಾರ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಣಜಗಳಿಗೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಕೆಲ ಕಣಜಗಳು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಆಹಾರ ತಂದರೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಆ ಆಹಾರವನ್ನು ಲಾರ್ವಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತವೆ. ಕೆಲ ಕಣಜಗಳು ಗೂಡಿನ ದುರಸ್ತಿ ಹಾಗೂ ಗೂಡು ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ. ಮುಂದಿನ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಲಾರ್ವಗಳಿಗೆ ತಿನ್ನುವುದೊಂದೇ ಧ್ಯೇಯ. ಕಂಬಳಿಹುಳುಗಳು ಮತ್ತು ಜೇಡ ಇವುಗಳ ಮುಖ್ಯ ಆಹಾರ. ಲಾರ್ವಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ತಿಂದು ಕೊಬ್ಬಿದ ನಂತರ ಅವು ಕೋಶಾವಸ್ಥೆಗೆ ತಲುಪುತ್ತವೆ. ಆಗ

ತಮ್ಮ ಕೋಣೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗವನ್ನು ನೂಲಿನೆಳೆಯಂತಹ ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ನೇಯ್ದು ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಮುಂದಿನ ಎಂಟು ದಿನಗಳು, ಲಾರ್ವಾ ಕಣಜವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗುವ ಸುಂದರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಬಂದ ಕಣಜವನ್ನು ಅದು ಮುಂದೆ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಕಡಿಯಬಹುದೆಂದು ಮುಂದೆ ಸಿಕ್ಕ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೋ ಅಥವಾ ಪೊರಕೆಯಿಂದಲೋ ಓಡಿಸುವುದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ನಾನೆಷ್ಟು ಮೂರ್ಖ ಎಂದೆನಿಸಿದ್ದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ.

ಕಳೆದ ವರ್ಷ ದಸರಾ ಹಬ್ಬದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಮನೆಯಲ್ಲಿ 9 ದಿನಗಳ ಬತ್ತಿ (ಈ ದೀಪ 9 ದಿನ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಉರಿಯಬೇಕು. ಇದು ದಸರಾ ಹಬ್ಬದ ಮುಖ್ಯ ನಿಯಮ) ಇದ್ದುದರಿಂದ ಇಡೀ ಮನೆಯನ್ನು ಗುಡಿಸಿ, ತೊಳೆದು ಶುಚಿಗೊಳಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಆಗ ದನಗಳ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯ ಕಿಟಕಿಯ ಪಕ್ಕ ಜೇನುಗೂಡಿನ ತುಕಡಿಯೊಂದು ಬಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡಿತ್ತು. ಇರುವೆ ಸಾಲು ಕೂಡ

ಇತ್ತು. ಗೂಡಿನ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಇರುವೆ ಮುತ್ತಿದುದರಿಂದ ಏನೊಂದು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಬೆಟ್ಟದಷ್ಟಿದ್ದರೂ, ಆ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಿಡಲು ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಯ ಹಿರಿಯರು ಬಯ್ಯರೂ ಸರಿಯೇ, ಅಲ್ಲೇನಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ನೋಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ಇರುವೆಗಳನ್ನು ಚದುರಿಸಿದೆ. ಅದೇನು ಜೇನುಗೂಡಿನಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲ ಕಣಜಗಳು ಮೇಲಿನ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುತ್ತ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೀಗಾಗಿ ಅದು ಕಣಜಗಳ ಗೂಡೆಂದು ಮನದಟ್ಟಾಯಿತು. ಅಷ್ಟು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಅದನ್ನು ನೋಡುವ ಅವಕಾಶ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಗ ಮರಿಕಣಜಗಳ ಕೊಲೆಪಾತಕಿ ನಾನೆ ಎಂದು ಬೇರೆ ಕಣಜಗಳು ದಾಳಿ ಮಾಡಿದರೆ ಏನು ಗತಿ ಎಂದು ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಒಯ್ದು ಮಹಡಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ಇಟ್ಟು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದೆ. ಅಂಗೈ ಅಗಲದ ಆ ಕಣಜದ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ, ಅದರ ಜೀವನ ಚಕ್ರದ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗಾತ್ರದ ಲಾರ್ವಾಗಳು, ಕೆಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ, ಕೆಲ ಖಾಲಿ ಕೋಣೆಗಳೂ, ಒಂದರಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟೆ ಸಹ ಇತ್ತು. ಕೆಲ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಲಾರ್ವಾಗಳನ್ನು ಇರುವೆಗಳು ಸವಿಯುತ್ತಿದ್ದವು! ಅಲ್ಲೊಂದು ಬೇರೆ ಲೋಕವೇ ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು ನನ್ನಿಬ್ಬರ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಹೊರಟೆ. ಸೀಲಿಂಗ್ ಫ್ಯಾನ್ ಅನ್ನು ಕೂಡ ಶುಚಿಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ನೀರಿನ ಪೈಪನ್ನು ಅದರತ್ತ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ನಳ ತಿರುಗಿಸಲು ತನ್ನ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಆದೇಶ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ ಎದೆ ನಡುಗಿತು. ಸಧ್ಯ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬಂದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಆ ಆಟದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಕಣಜದ ಗೂಡನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಇರುವೆ ಸಾಲು ಕಣಜದ ಗೂಡಿಗೆ ಲಗ್ಗೆ ಇಟ್ಟಿತ್ತು. ಅಷ್ಟೊಂದು ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆಯೇ ಈ ಕಣಜಗಳು ಎಂಬ ಸಂದೇಹ ಮೂಡಿತು! (ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಆ ಸಂದೇಹವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡಲಿಲ್ಲ. ಅದಿನೂ ಸಂದೇಹವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ!) ಮತ್ತೆ ಇರುವೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿ ಗೂಡನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತೋರಿಸಿದರೆ ಚಿಕ್ಕವನಿಗೆ ಏನು ಅರ್ಥವಾಯಿತೆಂದು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದಿದ್ದರೂ, ದೊಡ್ಡವ ಏನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡನೋ? ಆ ಲಾರ್ವಾಗಳನ್ನು ಇರುವೆಗಳು ಯಾಕೆ ತಿಂದವು ಎಂದು ಅಳಲು ಶುರು ಮಾಡಿದ! ಇದೊಳ್ಳೆ ಫಜೀತಿಯಾಯ್ತಲ್ಲ, ಏನು ಮಾಡುವುದೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅವನೇ ಪರಿಹಾರ ಹುಡುಕಿದ. ' ನೀನು ಆ ಗೂಡನ್ನು ಫಿಜ್ ನಲ್ಲಿಡು. ಇರುವೆಗಳು ಮುತ್ತುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದ!

© ಅನುಪಮಾ ಕೆ. ಬೆಣಚಿನಮಡಿ

© ಅನುಪಮಾ ಕೆ. ಬೆಣಚಿನಮಡಿ

© ಸುನೀಲ್ ಕುಂಬಾರ್

© ಸುನೀಲ್ ಕುಂಬಾರ್

© ಸುನೀಲ್ ಕುಂಬಾರ್

ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಪ್ರತಿ ಸಲ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗಲೂ, ನನ್ನ ಮುತ್ತಜ್ಜಿಯ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ತಪ್ಪದೆ ಭೇಟಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಡಿ (ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಗೋಪುರದ ಗುಡಿಯಂತೆ ಹೋಲಿಕೆ ಇರುವ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮನೆ. ಹಿರಿಯರನ್ನು ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲರೂ ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ.) ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಮಾರು 8-10 ಇಂತ ಕಾಗದ ಕಣಜಗಳ ಗೂಡಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟೇ ಓಡಿಸಿದರೂ ಮತ್ತೆ ಎರಡು ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ಗೂಡನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವು ಕಡಿದರೆ ತುಂಬಾ ನೋವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕಡಿಸಿಕೊಂಡವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಅದು ಕುಟುಕಿದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಅದರ ಮುಳ್ಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದು ಬಿಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೆದರಿಸಿದ್ದರೂ ಕೂಡ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಚ್ಚಿ ಬೀಳಿಸುವ ಅಂಶವೆಂದರೆ, ಕುಟುಕಿದ ಜಾಗದಿಂದ ಆ ಮುಳ್ಳನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂದರೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಸಿಂಬಳ ಹಚ್ಚಬೇಕಂತೆ! ಅದಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಮುಳ್ಳು ಹೊರಬರುತ್ತಂತೆ. ನೆಗಡಿಯಿದ್ದಾಗಲೇ ಕಣಜ ಕುಟಿಕಿದರೆ ಅದೃಷ್ಟ! ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ? ನೀವೇ ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಇದೆಲ್ಲ ಉಸಾಬರಿಯೇ ಬೇಡ ಎಂದು ಕಣಜಗಳಿಂದ ಆದಷ್ಟು ಅಂತರ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಆದರೂ ಯಾರಾದರೂ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ನಾನೇ ಗಟ್ಟಿ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಸುಖಾ ಸುಮ್ಮನೆ ಮನೆ ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಲೆಂದು ಅವುಗಳ ಮನೆ ಬೀಳಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಖೇದವಿದೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ಹೊಸ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಗೂಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಣಜಕ್ಕೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸ್ವಂತ ಕೋಣೆಯು ನಿಗದಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದು ಆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೂ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಅನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ತಂಗುವುದರಿಂದ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ಫೆಕ್ಷನ್ ಆಗುವ ಸಂಭವವಿದ್ದು ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು, ಗೂಡಿನ ಉಳಿಯುವಿಕೆಗಾಗಿ ಇವು ಈ ವಿಧಾನವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿವೆ ಎಂದು ಅಧ್ಯಯನದ ಮುಖಾಂತರ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಜೀವಿಸುವ ಕಣಜವೆಂದರೆ ರಾಣಿ ಕಣಜ. ಉಳಿದ ಕೆಲಸಗಾರ ಕಣಜಗಳ ಜೀವನ, 22 ದಿನಕ್ಕೆ ಮುಗಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಚಳಿಗಾಲ ಶುರುವಾಯ್ತೆಂದರೆ ರಾಣಿ ಕಣಜ ಗೂಡನ್ನು ತೊರೆದು ದೀರ್ಘಾವಸ್ಥೆಯ ನಿದ್ರೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಬೇಸಿಗೆಗೆ ಇದರ ಹೊಸ ಜೀವನ ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ.

ಲೇಖನ: **ಅನುಪಮಾ ಕೆ. ಬೆಣಚಿನಮರ್ಡಿ**
ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ

ಅರೇಮಾಲಿಯು ಅನುಭವಗಳು - ೦೭

ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪೂರ್ವ ತಯಾರಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ದಿಢೀರ್ ಅಂತ ಯೋಜನೆಗೊಳಗಾದ ಒಂದು ಅದ್ಭುತ ಪ್ರಯಾಣ ನಮ್ಮ ನೆನಪಿನ ಮೂಟೆಯೊಳಗೆ ಸಣ್ಣಗೆ ಜಾಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೂತು ಬಿಡುತ್ತೆ! ಅಂತಹದೊಂದು ಹಸಿ ಅನುಭವ ಜಿಟಿ ಜಿಟಿ ಮಳೆ ಹುಯ್ಯುವ ಶ್ರಾವಣದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಬಂತು.!

ಎರಡು ದಿನಗಳಿಗಾಗುವಷ್ಟು ಭರ್ತಿ ಊಟವನ್ನು ಬ್ಯಾಗಿನೊಳಗೆ ಪೇರಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಚೂಪು ಚಳಿಯ ಇರಿತವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಂಗಿಯ ಮೈಗೆ ಒಂದು ಜರ್ಕಿನ್ ಏರಿಸಿಕೊಂಡು, ಗೆಲೆಯನೊಬ್ಬನ ತವ ಎರವಲಾಗಿ ಪಡೆದ ಕ್ಯಾಮೆರಾ ಒಂದನ್ನು ಸೈಡು ಭುಜಕ್ಕೇರಿಸಿಕೊಂಡು ದೊಡ್ಡ ಬ್ಯಾಗನ್ನು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಒಟ್ಟಿ, ಧಾರವಾಡದ ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್ ವರೆಗೂ ಕತ್ತಲು ಸೀಳಿಕೊಂಡು ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೊಂದರ ಆಸುಪಾಸಿಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದೆ. ಟಿಕೇಟ್ ಪಡೆಯುವ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೆ ಎಲ್ಲಾ ಗೆಲೆಯರೂ ಸೇರಿಕೊಂಡರು.

ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಪಯಣ ಇಲ್ಲಿಂದ ಶುರುವಾಯಿತು. ತುಂಬಿದ ಭರ್ತಿ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲೂ ಸಹ ಒದ್ದಾಡುವಂತ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಸರೊ ರಾತ್ರಿ ಒಂದೂವರೆಗೆ ಲೊಂಡಾ ಸ್ಟೇಷನ್ ತಲುಪಿದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ರೈಲು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬೇರೊಂದು ರೈಲು ಹತ್ತಿ ಹೊರಟೆವು. ಬದಲಾಗುವ ಹಳಿಗಳ ಮೇಲೆ ದಿಕ್ಕು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಳಾಡಿ

ಉರುಳುವ ರೈಲುಗಾಲಿಯ ಘರ್ಷಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಬಂದ ಸಪ್ಪಳ ಇಡೀ ಘಟ್ಟದ ನಡುವೆ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸಿ ಎದೆಯ ಬಡಿತಕ್ಕೆ ತಾಳ ಹಾಕುತ್ತಿತ್ತು. ಮೈ ತಿರುವಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಬಡಿತವನ್ನು ಇಮ್ಮಡಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಜೋರು ಧ್ವನಿಯೊಂದನ್ನು ಮೌನದ ಮೂಟೆಗೆ ಇರಿಯುತ್ತಲೆ ಸುರಂಗಗಳನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಅಗಾಧ ತಮವುಂಡ ಗುಹೆಗಳಿಗೆ ಬೆಳಕಿನ ಚೂರುಗಳನ್ನು ಎಸೆಯುತ್ತ ಇಡಿ ಹಸಿರು ಕಾಡಿನ ನಿಗೂಢ ರಾತ್ರಿಯೊಂದನ್ನು ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು ದೊಡ್ಡ ಸಿಳ್ಳಿನೊಂದಿಗೆ ಬ್ರೇಕ್ ಹಾಕಿದಾಗ ಮುಸುಕು ಹೊದ್ದ ನಸುಕು ಮಂಜುಗಣ್ಣಲ್ಲೆ ಕಣ್ಣುಜ್ಜಿಕೊಂಡು ಇಡೀ ರಾತ್ರಿಯ ಚಳಿಯನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸುರುವಿ ಮೈ ಕೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು!

© ಅರವಿಂದ ರಂಗನಾಥ್

ನಿರ್ಜನ ಕಾಡಿನ ನಡುವೆ ಸಾಲು ಬೆಳಕಿನ ರೈಲು ಗಾಡಿಯೊಂದು ಬೆಚ್ಚಗೆ ಏದಿಸಿರು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿಂತಾಗ ಬೆಳಕು ಹರಿಯುವ ಹೊತ್ತು! ದೂರದ ಹಳದಿ ಬೋರ್ಡಿನ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಅಕ್ಷರಗಳು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಇಳಿದ ಮೇಲೂ ಗುಮಾನಿ ಶುರುವಾಯಿತು. ಅಷ್ಟೊಂದು ಭಯಂಕರ ಕಾಡಿನ ನಡುವೆ ಯಾವುದೇ ವಿವರಗಳೂ ಸಹ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಇಳಿದುಕೊಂಡು ಪೇಚಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದರೆ ಕಷ್ಟ ಅಂತ ಇಳಿದ ರೈಲನ್ನು ಮತ್ತೆ ಹತ್ತಿ ಕೂತೆವು! ಅದೇ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನ ಕೆಲಸಗಾರನೊಬ್ಬ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ. ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ಕೇಳಿದೆವು. ಯಾವ ಸ್ಟೇಷನ್ ಇದು? ಅವನು ಜೋರು ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನಾದರೂ ನಮ್ಮ ರೈಲು ತನ್ನ ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿ ಹೊರಡಿಸಿ ಕತ್ತಲನ್ನು ಸೀಳುವ ಸಮರಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜಾಗುವ ಭರದಲ್ಲಿ ಅವನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗರ್ ಅನ್ನುವ ಪದವಷ್ಟೆ ತುಂಬಾ ಆಯಾಸಗೊಂಡು ಬಂದು ಕಿವಿಗೆ ತಾಕಿತು. ನಮ್ಮ ಪಯಣ ಮತ್ತದೆ ನಾವೆ ಕೂತೆದ್ದ ಬೆಚ್ಚನೆ ಸೀಟಿಗೆ ಒರಗಿ ಸಾಗಿತು. ಅಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪ

ಮಂಜಿನ ಮುಸುಕು ಹೋಳಾಗಿ ಹೊರಗಿನ ಹಸಿರೆಲೆಗಳು ಅಲುಗಾಟ ಕಾಣುವಾಗ ಕುಲೇಮ್ ರೈಲು ನಿಲ್ದಾಣ ಬಂತು! ಎಲ್ಲರೂ ಇಳಿದು ಅಲ್ಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮಲಗಿದೆವು. ಬೆಳಗಿನ ಏಳಕ್ಕೆ ಎದ್ದಾಗ ಹಸಿರ ಜಗತ್ತಿನ ನಡುವೆ ನಮ್ಮವೊಂದಿಷ್ಟು ಜೀವಗಳು ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಹಾಸಿದ ಜೋಡು ಹಳಿಗಳ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ದೂರದಿಂದ ಹೊಗೆ ಉಗುಳಿಕೊಂಡು ಬರುವ ರೈಲಿನ ಎಡಬಲಕ್ಕೂ ದಟ್ಟ ಕಾಡು. ಅದೊಂದು ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ಚಿರಕಾಲ ನೆನಪಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವ ಅದ್ಭುತ ದೃಶ್ಯವೊಂದು ಎದೆಯೊಳಗೆ ನಾಟಿತು! ಈಗ ವಾಪಸ್ಸು ಅಲ್ಲಿಂದ 14 ಕಿಮೀ ದೂರದ ದೂಧ್ ಸಾಗರ ತಲುಪುವುದು ಹೇಗೆ? ಇದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ 9 ಗಂಟೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಒಂದು ಟ್ರೈನಿತ್ತು. ಹತ್ತಿ ಧೂದ್ ತಲುಪಿದಾಗ ಇನ್ನೂ ಹಸಿ ಹಸಿ ಚಳಿ ಮಳಿ ಗಾಳಿ ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ ಮುಸುಕು ಹೊದ್ದ ಶ್ರಾವಣ ವಾತಾವರಣ!

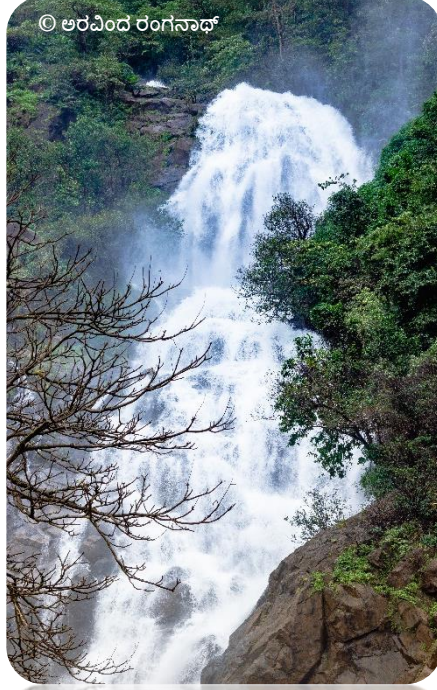
ಬರೋಬ್ಬರಿ ಒಂದು ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಆಸುಪಾಸಿನ ರೈಲು ಹಳಿಯ ದಾರಿ ತುಳಿಯುತ್ತಾ ಸುರಂಗ ಒಂದರ ಬಾಯಿಯೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು ದೊಡ್ಡ ಬಾಯಿ ಮಾಡಿ ಕೇಕೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಭಯವನ್ನು ಭಂಡ ಧೈರ್ಯ ತಂದುಕೊಂಡು ನಾಜೂಕು ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುವ ನಮ್ಮದೆ ಉಸಿರಿನ ಸದ್ದನ್ನು ಬೆಚ್ಚಗೆ ಕಾಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸುರಂಗದಂಚಿಗೆ ಗೋಚರಗೊಳ್ಳುವ ಬೆಳಕಿನೆಡೆಗೆ ಧಾವಂತದ ನಡಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಕಿಪ್ಪಾಡ್ ಮೊಬೈಲಿನ ಟಾರ್ಚನ್ನು ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿಕೊಂಡು ಆ ಟನಲ್ ನ ಹೊರಗೆ ಬಂದಾಗ ದೂರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಸುರಂಗ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಮೈ ತಿರುವಿಕೊಂಡ ರೈಲು ಹಳಿಯ ದಾರಿಬದುವಿನಗುಂಟ ಹೆಜ್ಜೆ ಕಿತ್ತಿಡುವಾಗ ಬಂದ ನೀರಿನ ಭೋರ್ಗರೆತದ ಸದ್ದು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೊರಟೆವು!

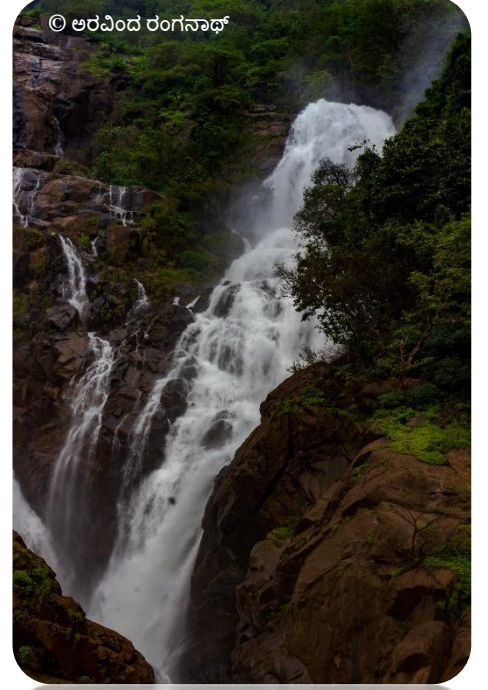
ಮಾಂಡೋವಿ ತಾನು ಮೈತುಂಬಿಕೊಂಡು ಘಟ್ಟಗಳ ಇಕ್ಕಲಗಳಲ್ಲಿ ತೆವಳುತ್ತಾ ಎತ್ತರದಿಂದ ಪಾತಳಕ್ಕೆ ಸರ್ಪನೆ ಜಾರಿಕೊಂಡು ಬೀಳುವಾಗ ಕಲ್ಲಿನ ಕೊಕ್ಕೆಗೆ ಸಿಕ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಕವಲುಗಳಾಗಿ ಮೈ ಜಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಘಟ್ಟದ ನಟ್ಟ ನಡು ಕಲ್ಲಿಗೆ ದೊಪ್ಪನೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಆಕಾಶದಿಂದ ಹಾಲಿನ ಹೊಳೆಯೊಂದು ಭೂತಾಯಿ ಒಡಲಿಗೆ ಹಸಿವ ತಣಿಸಲು ಎಂದೂ ಒಡೆಯದ ಕ್ಷೀರ ಸಾಗರವೆ ಹರಿದು ಬಂದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು! ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅದರ ಹೆಸರು ಎಂದಿಗೂ ಧೂದ್ ಸಾಗರ! ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ಹಾಲಿನ ಹೊಳೆ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಶೇಖರಗೊಂಡು ಅದೂ ಸಹ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಿ ಚೆಲ್ಲುತ್ತಲೆ ಪುರಾ ನೆಲಕಚ್ಚಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ತೆವಳುತ್ತದೆ! ಮಾಂಡೋವಿಯ ಭೋರ್ಗರೆತ ಸಡಿಲಗೊಂಡು ಶಾಂತವಾಗಿ ಏಕಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಾಳೆಂದರೆ ಆಕೆ ಕುಸಿದು ಕುಸಿದು ನೆಲದ ಒಡಲ ಮಡಿಲಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಕೂಸಿನ ಹಾಗೆ ಹಾಯಾಗಿ ಹರಿದಾಡುತ್ತ ತನ್ನದೆ ಒಂದಷ್ಟು ತೇವವನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪೋಷಿಸಿ ತಾಯಾಗಿ ತಾನೆ ತಾ ಮೈಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆಲ್ಲೂ ತನ್ನದೆ ಕವಲುಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನದೆ ಜಡೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ಕೂದಲೆಳೆ ಎಂಬಂತೆ ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸಾಗುಹಾಕುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಇಡೀ ಮಾಂಡೋವಿ ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿವ ತನಕ ಇರುವಂತೆ ಅರ್ಭಟ - ಸಂಕಟ - ಘರ್ಷಣೆ - ಪೀಕಲಾಟ - ತಿಕ್ಕಾಟ - ಭೋರ್ಗರೆತ - ಅತಿಸೆಳೆತ ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣದ ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಡನೆ ಬೆರೆಯುವ ಪರಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಪುಲ್ಲಗೊಂಡು ಸುಖಾಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡುತ್ತಾ ತಾಸುಗಟ್ಟಲೆ ನಿಂತುಬಿಡಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ!

© ಅರವಿಂದ ರಂಗನಾಥ್

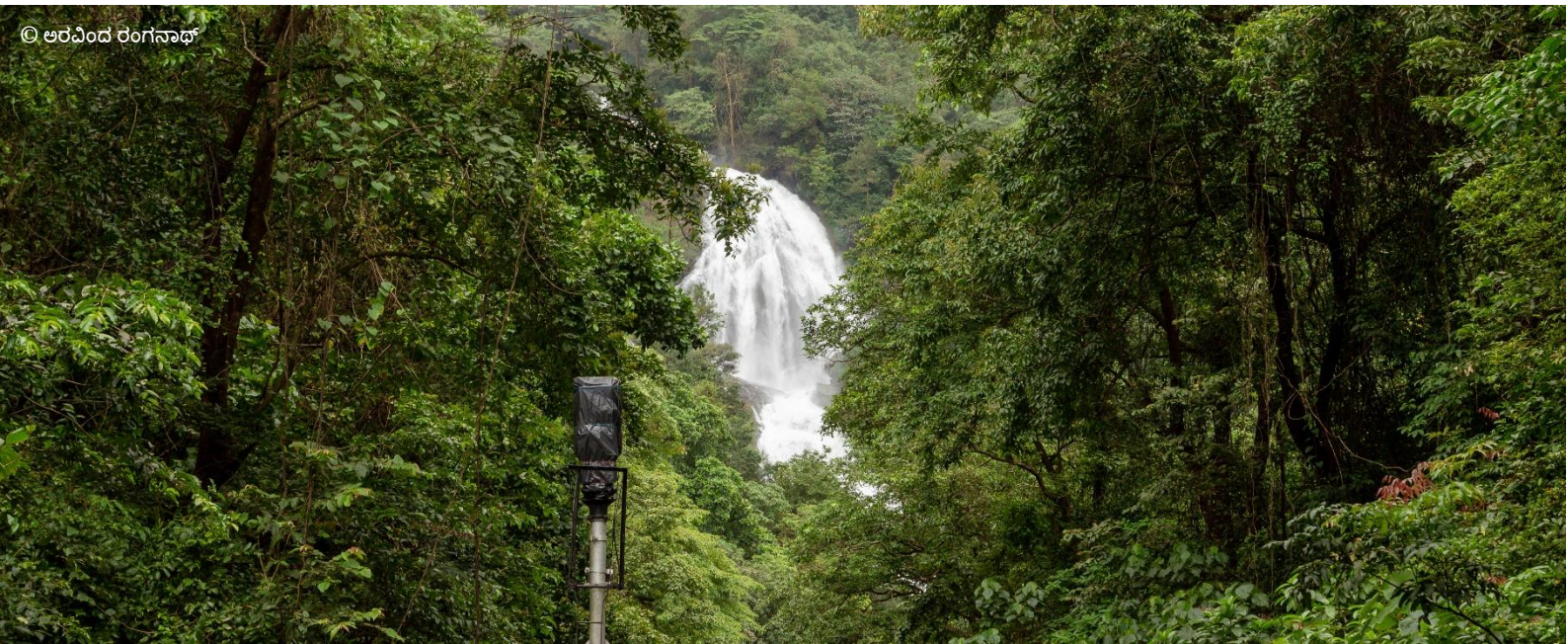
© ಅರವಿಂದ ರಂಗನಾಥ್

© ಅರವಿಂದ ರಂಗನಾಥ್

ಶ್ರಾವಣಕ್ಕೂ ಮತುಸ್ರಾವವೇನೋ ಎಂಬಂತೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಜಿಟಿಜಿಟಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸೋನೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ದುಬುದುಬು ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಸಾಕಾಗಿ ಎಳೆಬಿಸಿಲು ಹೀಗೆ ನಾನಾವತಾರಗಳನ್ನು ಒಂದೆರಡು ತಾಸಿನಲ್ಲಿಯೆ ಪರಿಚಯಿಸಿಬಿಡುವ ತಾಕತ್ತು ಈ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ನಿಗೂಢ ಜಾಗಗಳಿಗಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ! ಇಡೀ ಮೈ ಬಿಳಿ ಬೆವರನ್ನು ಬಸಿದು ನೆಲಕ್ಕಿಳಿಸುವ ಮಾಂಡೋವಿಯ ಆಸುಪಾಸಿನಲ್ಲಿ ಅದರ ಜೀವಪೋಷಕ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಸಾವಿರಾರು ಜೀವಗಳಿವೆ. ಲಕ್ಷ ಲಕ್ಷ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಚಿಗುರಿಸುವ ಮುಗಿಲೆತ್ತರದ ಮರಗಳ ಗೊಂಚಲು ಕಲ್ಲಿನ ಇಕ್ಕೆಲಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಯಲ ಬೆಟ್ಟವನ್ನೆಲ್ಲ ಹಸಿರಿನಿಂದ ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸಿವೆ. ನೂರಾರು ತರಹದ ಚಿಟ್ಟೆಗಳು ಯಾವ್ಯಾವುದೋ ಹೂವನರಸಿ ಹುಡುಕುವುದು ಕಾಣಿಸಿಗುತ್ತವೆ. ಆಲದ ಬೇರೊ ಸರಿಸೃಪದ ಮೈಯೊ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಹಾವುಗಳ ಸರಿದಾಡುವಿಕೆ ಆಗಾಗ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಹಿತ ನೀಡುವ ತಂಗಾಳಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಿನ ಹಸಿ ಮೈಸವರಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆಹಾ ಅದನನುಭವಿಸುವ ಸುಖವೆ ಅನಂತ ಜನ್ಮದ ಪುಣ್ಯ. ಹಾಲ್ನೋರೆಯಲಿ ಮಿಂದು ಒಂದಷ್ಟು ಪೋಟೋಗೆ ಪೋಜು ಕೊಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ವಕ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಮೋಡ ಕಪ್ಪರಿಸಿಕೊಂಡು ನೆಲಕೆ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು.

© ಅರವಿಂದ ರಂಗನಾಥ್

ಸಣ್ಣಗೆ ನಮ್ಮ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಎರಡನೆ ಸುರಂಗದ ಒಳಹೊಕ್ಕವು. ಸುರಂಗದ ಮಧ್ಯೆ ಬೆಳಕು ಸುರಿವ ಕಂದರ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಪೂರಾ ಮಟ್ಟಸ ನೆಲಕ್ಕಿಳಿಯಲು ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದ ದಾರಿ. ಕುತೂಹಲ ತಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಇಳಿದು ಬಿಟ್ಟೆವು. ಕೆಸರು ಪೂರ ಜಾರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಳಿಲು, ಬೋರಂಗಿ, ಊಸರವಳ್ಳಿ, ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿ, ಅಣಬೆ ಏನೆಲ್ಲಾ ಹಸಿಕಾನನದ ಹೊಕ್ಕುಳಾಳದಲ್ಲಿ ಕಂಡವೊ ಪರಮ ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಕಂಗಳನೆ ಮುಚ್ಚಬೇಕೆನಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಾಳಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿಡಿದು ಬರುವ ಸುಗಂಧವನ್ನೆ ಅರಸಿ ಬರುವ ಜೇನೋಣಗಳ ಬೇಟೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸುವಾಗ ಮೈ ಜುಮ್ಮೆನ್ನುತ್ತದೆ! ಎಳೆಬಿಸಿಲಿಗೆ ನೀರ ಮುಸುಕು ಮೈದೋರಿ ಸಪ್ತ ಬಣ್ಣಗಳ ಬಿಲ್ಲು ಪದೇ ಪದೇ ಸೃಷ್ಟಿಗೊಳ್ಳುವುದನು ನೋಡುವುದೇ ಚೆಂದ. ಕಲ್ಲಿನ ಸಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕೂತ ಏಡಿ, ಚೇಳು, ಮೀನುಗಳು ಸಣ್ಣ ವೈಬ್ರೇಷನ್ ಗೂ ಹೊರಕ್ಕೆ ಮೈ ಚಾಚಿ ತೋರಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಪೂರಾ ಇಳಿದು ಅಲ್ಲೊಂದೊಮ್ಮೆ ಮೈ ಬೆವರು ತೊಳೆದು ಹೋಗುವಷ್ಟು ಮಿಂದು, ಮೈದಣಿವು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ವಾಪಸ್ಸು ಘಟ್ಟದ ಮೇಲೇರಲು ಅಣಿಯಾದೆವು.

© ಅರವಿಂದ ರಂಗನಾಥ್

ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ನಾವು ಪ್ರೀತಿಸುವುದಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ. ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಗದಿದ್ದರೆ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಹಾಳುಗಡವದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ದೂರ ಉಳಿದುಬಿಡಬೇಕು. ಯಾರೊ ಕುಡಿದು ಒಡೆದು ಬಿಸಾಕಿದ ಗಾಜಿನ ಬಾಟಲ್ ನ ಚೂರೊಂದು ಗೆಲೆಯನ ಕಾಲಿಗೆ ಚುಚ್ಚಿ ಗಾಯವಾಯಿತು. ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಮೇಲೇರಿ ಬಂದೆವು. ಮತ್ತೆ ಸೋನೆ ಮಳೆ ಶುರುವಾಯಿತು. ಕ್ಯಾಮೆರಾ ಹೊರಗೆ ತೆಗೆಯುವುದೆ ಭಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತೆ ಈಜಾಡಿ ಸುಮಾರು ಹೊತ್ತು

ಭೋರ್ಗರೆಯುವ ಹಾಲ್ಗುಂಗೆಯನ್ನೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತೆವು. ಯಾಕೋ ಇದೇನು ಸಾಕೆನಿಸುವ ಯಾವ ಲಕ್ಷಣವೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ದೂರದ ದೂದ್ ಸಾಗರ್ ವ್ಯೂವ್ ಪಾಯಿಂಟ್ ಗೂ ಹೋಗಿ ಬಂದೆವು. ಕೊನೆಗೆ ವಾಪಾಸ್ಸು ರೈಲು ನಿಲ್ದಾಣದ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ಇರ್ಜಿಯೊಳಗೆ ಕೂತು ರೈಲಿಗೆ ಕಾದೆವು. ರೈಲು ಬಂತು. ಯಾವುದೆ ಟಿಕೆಟ್ ಸಹ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹತ್ತಿ ಕ್ಯಾಸಲ್ ರಾಕ್ ವರೆಗೂ ಟಿಕೆಟ್ ರಹಿತವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದೆವು. ಆಹಾ ಅದ್ಭುತ ಅಂಕುಡೊಂಕುಗಳು. ಕಣ್ಣು ಹರವಿದಷ್ಟು ಹಸಿರು. ಕೆಳಗಿಣಿಸಿದಷ್ಟು ಆಳಕ್ಕೆ ಪ್ರಪಾತಗಳು. ಆಗಾಗ ಇಡೀ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಕತ್ತಲ ಮೂಟೆಯೊಳಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವ ಸುರಂಗಗಳು. ನಿಗೂಢ ಕಂದರಗಳು, ಬಣ್ಣದಲೆ ಚಿಗುರಿಸುವ ಸಾವಿರಾರು ಮರಗಳು, ಇಡೀ ವನ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಒಡಲೊಳಗೆ ಬಸಿದಿಟ್ಟು ಪೋಷಿಸುವ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ಹಸಿ ತೇವ ತೊರೆಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಆ ಇಡಿ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಿ ಬರೆಯುತ್ತವೆ! ಕ್ಯಾಸಲ್ ರಾಕ್ ಹತ್ತಿರತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಪಾಳುಬಿದ್ದ ಕೋಟೆಯಂತ ಒಂದಷ್ಟು ಹಳೆಯ ಪಾಚಿಗಟ್ಟಿದ ಒಡಕು ಮಹಲುಗಳು, ರೈಲು ಸಂಚಾರ ಸುಧಾರಣೆಗೆಂದು ವರ್ಷಾನುಗಟ್ಟಲೆ ಹಾಸಿಬಿಟ್ಟ ಹಳಿಗಳ ತುಂಡುಗಳು ನೋಡಲದೆಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದವೆಂದರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಪಳಿಯುಳಿಕೆಯೊಳಗೂ ಜೀವವಿದೆ ಎನ್ನುವ ಭಾವ ಅನಂತವಾಗಿ ಎದೆಯೊಳಗೆ ಕಾಲೂರಿ ನಿಂತುಬಿಡುತ್ತದೆ! ಕ್ಯಾಸಲ್ ರಾಕ್ ನಲ್ಲಿ ಟಿಕೆಟ್ ಪಡೆದು ರೈಲು ಬೋಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಲೊಂಡಾ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಧಾರವಾಡ ತಲುಪುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯ ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೆರಡು ಆಗಿತ್ತು. ಅದೆ ಹಸಿ ನೆನಪಲ್ಲಿ ಹಾಸಿಗೆಗೆ ಮೈ ಒರಗಿದೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದಾಗ ಮತ್ತದೆ ನೆನಪುಗಳು ಕಾಡತೊಡಗಿದವು!

ಲೇಖನ: **ಮೌನೇಶ ಕನಸುಗಾರ**
ಕಲ್ಪುರ್ಗಿ ಜಿಲ್ಲೆ

ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸರಕು ಸಾಗಣೆ

ವಿವಿ ಅಂಕಣ

ನಾನು ರೈತನ ಮಗನೆಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವಿದೆ. ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಸಿದ್ದ ಬೋರಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ನೀರು ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಆದ ಕಾರಣ, ಈ ಹಿಂದೆ ರಾಗಿಯಂತಹ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಈಗ ನಮ್ಮ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾದ ಎಲ್ಲಾ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಶುರು ಮಾಡಿದರು. ರಾಗಿಯಾದರೆ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಮಳೆಯನ್ನು ನಂಬಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ನೀರು ಸಿಕ್ಕಮೇಲೆ ಮಳೆರಾಯನಿಗೆ ಕಾಯುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಂಡು ಕೇಳಿದ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬೆಳೆಯಲು ಶುರು ಮಾಡಿದರು. ಹುರುಳಿ, ಕಾರಾಮಣಿ, ವಿಧ ವಿಧವಾದ ಹೂವುಗಳು, ಬಟಾಣಿ, ಸೌತೇಕಾಯಿ, ಮೂಲಂಗಿ ಹೀಗೇ ಪಟ್ಟಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಂದು ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಅಥವಾ ತುಂತುರು ನೀರಾವರಿಗಳಂತಹ ನೀರು ಕಡಿಮೆ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಯಾವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಈ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಟ್ಟು ನೀರಾವರಿಯಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲಾ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗಲೇ ನಾನೂ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಬೆಳಕು ಸರಿದು ಕತ್ತಲಾವರಿಸಿದರೂ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ನೀರು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಹೊಲ ಉತ್ತು, ಸಾಲು ಹೊಡೆದು, ಬೀಜ ಹಾಕಿ, ಫಸಲು ಬಂದು ಅದನ್ನು ಕೆ. ಆರ್. ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ವರೆಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದಿನಗಳವು. ಈಗ ಬೋರಿನಲ್ಲಿ ಆ ನೀರೂ ಇಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ನಡುವೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದು ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಅದು ಮುಂದುವರೆದಿದೆ ಮತ್ತು ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ, ನಾವು ಬೆಳೆದ ಹೂವಾಗಲಿ,

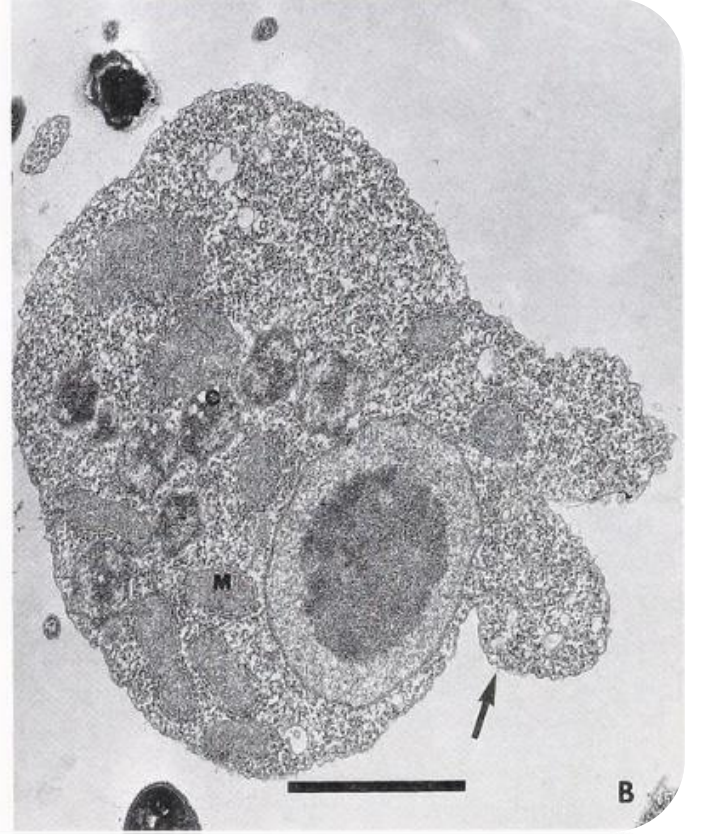
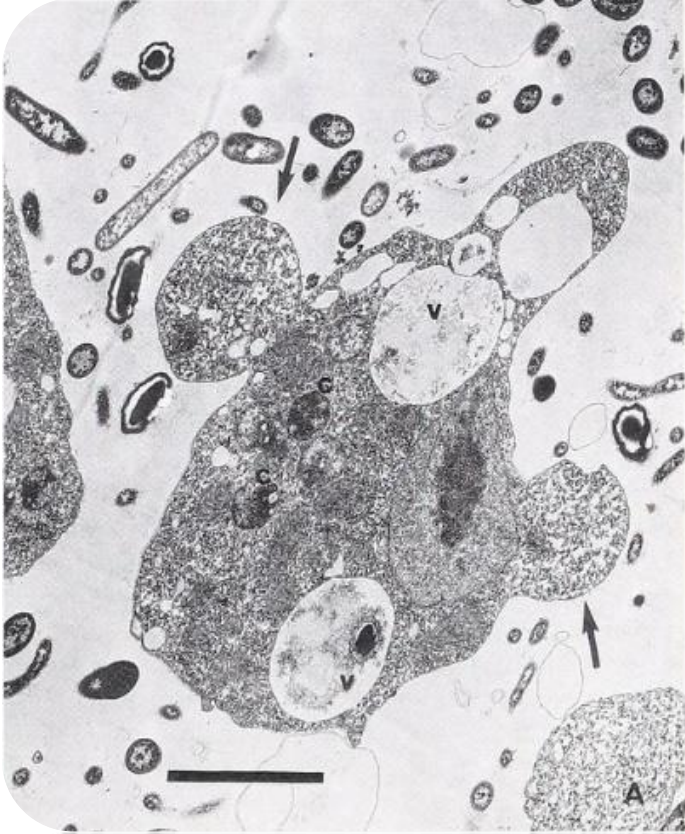
ತರಕಾರಿಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಗೆ. ನಮ್ಮ ಊರಿನ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಹೊಲ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧ ಕಿ. ಮೀ. ದೂರವಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಲುಪಲು ಇರುವುದು ಕೇವಲ ಕಾಲ ದಾರಿ ಮಾತ್ರ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಚೀಲ ತುಂಬಿದ ಸರಕನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತೇ ತರಬೇಕಿತ್ತು. ನನ್ನ ತಂದೆ ಬಲು ಗಟ್ಟಿ ಆಳು, ದೊಡ್ಡ ಚೀಲವನ್ನು ತಲೆ ಮೇಲೆ ಏರಿಸಿ ಸರ್ಪನೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಕೊಸರೆ (ಪೂರ್ತಿಯಲ್ಲದ) ಚೀಲವನ್ನು ನಾನು ಹೊತ್ತು ಹೋಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗಲೇ ತಿಳಿದದ್ದು, ಅಷ್ಟು ಭಾರ ಹೊತ್ತು ನಂತರ ನಮಗೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುತ್ತಾ ನಡೆಯಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು. ಆ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಭಾರವೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಓಡುವಂತೆ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟು ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಹೋಗಿ ಅದರ ಜಾಗ ಸೇರಿಸಿದ ನಂತರ ಸಿಗುವ ಸಮಾಧಾನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗದು. ಕತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ತೂಕದ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅರ್ಧ ಅಡಿ ಎತ್ತರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವನೇನೋ ಎಂಬ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವು ಆ ದಿನಗಳು. ನಾನಿನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದಿನಗಳು. ಈಗ ಕಾಲ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಸರಕು ಸಾಗಿಸಲು ಯಾರೂ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಅಷ್ಟು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಹೊರಡುವ ಟೆಂಪೋವನ್ನೇ ಹೊಲದ ಬಳಿಗೆ ಕರೆಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಮುಖ್ಯವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಡೋಣ ಕಾಲ ಬದಲಾದಂತೆ ಹೊಸ

ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಬದಲಾಗಿವೆ. ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ನಿದರ್ಶನದಂತೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಸರಕನ್ನು ಹೊತ್ತು ಸಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದರೆ ನಂಬುವಿರಾ, ನಂಬಲೇಬೇಕು ಜೊತೆಗೆ ಹೀಗೆ ಸರಕನ್ನು ಹೊತ್ತು ಸಾಗುವಾಗ ಅವು ಹೆಚ್ಚು ವೇಗವಾಗಿ ಚಲಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೊಸ ಸಂಶೋಧನೆಯೊಂದರಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಿ ಯಾವುದೆಂದುಕೊಂಡಿರಿ? ಏಕಕೋಶ ಜೀವಿ ಅಮೀಬಾ ಕಣ್ಣೀ... ಹೇಗೆ? ಏಕೆ? ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ನಮಗೇನಾದರು ಉಪಯೋಗವಿದೆಯೇ? ಎಂಬ ನಿಮ್ಮ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮುಂದೆ ಉತ್ತರಗಳಿವೆ ನೋಡಿ...

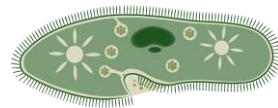
ಸಂಶೋಧಕರು 'ಸ್ವಿರಲೀನ್' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ಈ ಏಕಕೋಶ ಅಮೀಬಾಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಅವು ಹೊತ್ತು ಸಾಗುತ್ತವೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಉಂಡೆಗಳು 10 ಮೈಕ್ರಾನ್ ನಷ್ಟು ದಪ್ಪವಿದ್ದವು. ನಿಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಕೆಂಪು ರಕ್ತ ಕಣದ ಗಾತ್ರದಷ್ಟು. ಹೀಗೆ ಸ್ವಿರಲೀನ್ ಬಾಲ್ ಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವಾದರೂ, ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ವಿಷಯ ಅದಲ್ಲ. ಆ ಭಾರ ಹೊತ್ತಮೇಲೆ ಅಮೀಬಾಗಳು ತಮ್ಮ ಸಾಮಾನ್ಯ ವೇಗಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವೇಗವಾಗಿ ಚಲಿಸತೊಡಗಿದವು. ಈ ರೀತಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವಾಗ ತಿಳಿದುಬಂದ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ, ಅವುಗಳು 30-60 ಮೈಕ್ರಾನ್ ನಷ್ಟು ತೂಕ ಹೊರುವಾಗ ಹೆಚ್ಚು ವೇಗವಾಗಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದವಂತೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ತೂಕ ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ತೂಕವಾದರೆ ಅವುಗಳ ವೇಗ ಕುಗ್ಗುತ್ತಿತ್ತು.

'ಇದನ್ನು ಕಂಡು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ.' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಪೋಟ್ಸಾಮ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಜೀವ-ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ. 'ಏಕೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುವುದಾದರೆ, ತೂಕ ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟು ಹೊರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ವೇಗ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬೇಕು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ.' ಎಂದು ಸೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಂದು ಎಷ್ಟೆಂದರೆ ಅಷ್ಟು ತೂಕವನ್ನು ಅವು ಹೊರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೆಲ್ಲಾ ಸರಿ ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಸ್ತುಗಳ ರವಾನೆಯಿಂದ 'ನಮಗೇನು ಲಾಭ?' ಎಂಬ ಸ್ವಾರ್ಥ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುವುದು ಸಹಜ. ಎಷ್ಟಾದರೂ ನಾವು ಮಾನವರು, ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಕೊನೆಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥವೇ ಬದುಕು ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ದಾಸರಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದೇವೆ. ಸಮಾಜವೂ ಅದೇ ಸರಿ ಎನ್ನುವಾಗ ಮುಕ್ತ-ಸ್ವಂತ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಬೆಲೆ ಕಾಣದೆ ಮಂಕಾಗುತ್ತವೆ. ಅದಿರಲಿ ಬಿಡಿ, ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರವೂ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಹಕ್ಕೆ ಬಂದು ಒದಗುವ ಎಷ್ಟೋ ಖಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಬಳಿ ಔಷಧಿಗಳಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಿಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ನಮ್ಮಲ್ಲೇ ಸಿಗುವ ಬಿಳಿ ರಕ್ತಕಣಗಳಂತಹ ಜೀವಕೋಶಗಳಿಂದ ಔಷಧಿಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಬಾಧಿತ ಜಾಗಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸಿ, ಈ ರೋಗ ನಿವಾರಣೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಎಷ್ಟೋ ರೋಗಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ವಾಸಿ ಮಾಡಬಹುದಾದ ದೊಡ್ಡ ಸಾಧ್ಯತೆ ಸಂಶೋಧಕರ ಕಣ್ಮುಂದೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗೆಂದು ಸಂಶೋಧನೆ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಮುಗಿದಿಲ್ಲ. ಮುಂದಿನ ಭಾಗದ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಿದೆ. ಒಂದು ಹೀಗೆ ಗೋಳಾಕಾರದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಆಕಾರದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಇವು ಸಾಗಿಸಬಲ್ಲವೇ? ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಓಡಾಡುವ ಇವುಗಳಿಗೆ 'ರಾಸಾಯನಿಕ ರಸ್ತೆ'ಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬಹುದೇ? ಎಂಬುದು.

ಇವೆರಡೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದೇ ಆದರೆ ರೋಗ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಯುಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ದೈಹಿಕ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಬರುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಎಷ್ಟೋ ರೋಗಗಳು ಬಾರದ ಹಾಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಆಯ್ಕೆ-ವಿವೇಚನೆಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು.

ಮೂಲ ಲೇಖನ: ScienceNewsforStudents

ಲೇಖನ: ಜೈಕುಮಾರ್ ಆರ್.
ಡಬ್ಲ್ಯೂ. ಸಿ. ಜಿ. ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ

ಮತ್ತೆ ಬರುವ

ಮುಸ್ಸಂಜೆಯ ಸೂರ್ಯನಂದ
ಹೇಳಲಾಗದು ಅವನ ಚೆಂದ
ಹತ್ತಿ ಹಣ್ಣಿನಂಥ ಕೆಂಪು
ದುಂಡು ಮುಖದ ಕಾಂತಿ ಸೊಂಪು ...

ಮನೆಗೆ ಹೊರಟ ರಾಜನು
ತರಲು ಭರವಸೆಯ ಬೆಳಕನು
ಹೊಸತನದಿ ಮತ್ತೆ ಬರುವ
ದೂಡಲು ಜಗದ ಅಂಧಕಾರವ....

ಬಾಲ್ಯದ ರವಿಯು ಮುಂಜಾನೆಯಲಿ
ಯೌವನದ ಸೂರ್ಯನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ
ಮುಪ್ಪಿನ ನೇಸರನು ಮುಸ್ಸಂಜೆಯಲಿ
ನೀಡುವ ಸಂದೇಶವ ಮನೆಮನಗಳಲಿ ...

ಏರಿದವನು ಇಳಿಯಲು
ಉರಿದವನು ತಣ್ಣಗಾಗಲು
ಕಾಲ ಚಕ್ರದಿ ಉರುಳಲು
ಸೂರ್ಯನು ನಮಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಲು ...

- ಸಂಗಮನಾಥ ಪಿ ಸಜ್ಜನ

ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆ

ಪ್ರಕೃತಿ ಭರಬ

ಚುಕ್ಕಿ ಹರಟೆ ಮಲ್ಲ

© ದೀಪಕ್ ಎಲ್. ಎಂ.

ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ, ಬರ್ಮಾ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಹಿಮಾಲಯದಿಂದ ಕೇರಳದವರೆಗೆ ಕಾಣಸಿಗುವ ಈ ಕೆಂಪು ಮಿಶ್ರಿತ ಕಂದು ಬಣ್ಣದ, ಪಿಕ್ಕಳಾರ ಗಾತ್ರದ ಚುಕ್ಕಿ ಹರಟೆ ಮಲ್ಲ ಹಕ್ಕಿಯು ಪೆಲೋರ್ನಿಡೆ (Pellorneidae) ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಇದರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು *Pellorneum ruficeps* ಎಂಬುದಾಗಿದೆ. ಇವು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ತೆಳ್ಳಗೆ ನೀರು ಹರಿಯುವ ಚಿಕ್ಕ ತೊರೆಗಳು ಅಥವಾ ಕಾಲುವೆಗಳ ಹತ್ತಿರ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಒದ್ದೆ ನೆಲದ ಮೇಲಿನ ತರಗೆಲೆಗಳನ್ನೂ, ಕಸ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನೂ ಎತ್ತಿ ಹಾಕುತ್ತಾ ಮಣ್ಣು ಹುಳುಗಳನ್ನೂ ಕೀಟಗಳನ್ನೂ ಹುಡುಕುತ್ತವೆ. ಬಹಳ ಸಂಕೋಚ ಸ್ವಭಾವದ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಮೌನಿಯಾದ ಈ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಆಗಾಗ ಕಿಟ್ಟಿ ಟ್ಟೀ ಎಂದು ಮೆಲುದನಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಳ್ಳೆ ಹಾಕುತ್ತವೆ. ಮಾರ್ಚ್ ನಿಂದ ಮೇ ತಿಂಗಳ ವರೆಗೆ ಬಿದಿರಿನ ಎಲೆಗಳಿಂದ ನೆಲ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ನೆಲದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಗೋಳಾಕಾರದ ಗೂಡು ಮಾಡಿ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ರಂಧ್ರವನ್ನೂ ಸಹ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಕೆಂಪು ಹರಟೆಮಲ್ಲ

© ದೀಪಕ್ ಎಲ್. ಎಂ.

ಭಾರತ, ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ, ಸಿಲೋನ್, ಬರ್ಮಾ ದೇಶಗಳ ಎತ್ತರದ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮುಳ್ಳುಕಂಟೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕುರುಚಲು ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಈ ಕಂದುಗೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಹಕ್ಕಿಯು ಟಿಮಾಲಿಡೆ (Timaliidae) ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಡುಮೆಟಿಯಾ ಹೈಪರ್ಥ್ರಾ *Dumetia hyperythra* ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಗಿಜಗಾರಲು ಹಕ್ಕಿಗೆ ಎದೆ ಬೆಳ್ಳಗಿದ್ದು, ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊಂಬಣ್ಣದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಗಿಜಿಗಿಜಿ ಕ್ರೀಕ್ರೀ ಎಂದು ಸದಾ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಭಾಷಿಸುತ್ತಾ ದಟ್ಟ ಪೊದೆಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೇವು ಹುಡುಕುತ್ತವೆ. ಕೊಂಚ ದೂರದಿಂದ ಇವುಗಳ ಸಂಭಾಷಣೆ ಗೆಜ್ಜೆಯ ಸದ್ದಿನಂತೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಗಾಬರಿಯಾದಾಗ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೊಂದು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಪರಾರಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಕೀಟಗಳು, ಕಾಡಿನ ಗಿಡಗಳ ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ಹಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ಹೂವಿನ ಮಕರಂದ ಇವುಗಳ ಆಹಾರವಾಗಿವೆ. ಬಿದಿರಿನ ಎಲೆ ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲು ಸೇರಿಸಿ ಗೋಳಾಕಾರದ ಗೂಡು ಕಟ್ಟುತ್ತದೆ.

ಬಿಳಿ ಹುಬ್ಬಿನ ಪಿಕಳಾರ

© ದೀಪಕ್ ಎಲ್. ಎಂ.

ಭಾರತ, ಸಿಲೋನ್, ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ, ಬರ್ಮಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಪರ್ಣಪಾತಿ ಮತ್ತು ಕುರುಚಲು ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುವ ಈ ತೆಳು ಹಳದಿ ಮಿಶ್ರಿತ ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ಮೈನಾ ಗಾತ್ರದ ಬಿಳಿ ಹುಬ್ಬಿನ ಪಿಕಳಾರ ಹಕ್ಕಿಯು ಪಿಕೋನೋಟಿಡೇ (Pycnonotidae) ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು ಪಿಕೋನೋಟಸ್ ಲ್ಯುಟಿಯೋಲಸ್ *Pycnonotus luteolus*. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕಪ್ಪು ಪುಕ್ಕಗಳ ಚಿಕ್ಕ ಚೊಟ್ಟಿ ಇದ್ದು, ಹೊಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಎದೆ ತೆಳು ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಹುಬ್ಬಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿ ಪಟ್ಟಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೌನಿಯಾದ ಹಕ್ಕಿಯಾದರೂ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಾ ಸಂಭಾಷಿಸುತ್ತದೆ. ಕೊಳೆತ ಹಣ್ಣುಗಳು, ಕೀಟಗಳು ಮತ್ತು ಹೂವಿನ ಮಕರಂದ ಇದರ ಆಹಾರವಾಗಿವೆ. ಇದು ಪೊದೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾರಿನಿಂದ ನೆಯ್ದ ಗೂಡನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಸಣ್ಣ ಕುಟು

© ದೀಪಕ್ ಎಲ್. ಎಂ.

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ನಿತ್ಯ ಹರಿದ್ವರ್ಣ, ಅರೆ ನಿತ್ಯಹರಿದ್ವರ್ಣ, ತೇವ ಪರ್ಣಪಾತಿ ಕಾಡು, ತೋಟ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಾನವನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುವ ಈ ಕುಟು ಹಕ್ಕಿಯು ಮೆಗಾಲೈಮಿಡೆ (Megalaimidae) ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಇದರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು ಸೈಲೋಪೋಗಾನ್ ವಿರಿಡಿಸ್ *Psilopogon viridis* ಎಂಬುದಾಗಿದೆ. ತಲೆ ಮತ್ತು ಕತ್ತು ತಿಳಿ ಕಂದು ಬಣ್ಣದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಎದೆ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿ ಗೆರೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಕೆನ್ನೆ ಹಾಗೂ ಗದ್ದೆ ಬಿಳಿಯಾಗಿದ್ದು, ಹಸಿರು ರೆಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಮೋಟು ಬಾಲವಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕೇಸರಿ ಕೊಕ್ಕಿನ ಸುತ್ತ ಮೀಸೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಆಹಾರವಾಗಿ ಸೇವಿಸಿ, ಬೀಜ ಪ್ರಸರಣದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಳೆಯ ಮರದ ಕೊಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ ರಂಧ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಗೂಡನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ "ಕುಟ್ರೂಕ್-ಕುಟ್ರೂಕ್-ಕುಟ್ರೂಕ್" ಎಂದು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತವೆ.

ಚಿತ್ರ: ದೀಪಕ್ ಎಲ್. ಎಂ.

ಲೇಖನ: ದೀಪ್ತಿ ಎನ್.

ನೀವೂ ಕಾನನಕ್ಕೆ ಬರೆಯಬಹುದು

© ವಿಜಯ್ ಕುಮಾರ್ ಡಿ. ಎಸ್.

ಮುಂಜಾನೆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಕಲರವ ಕೇಳುವುದು ಎಷ್ಟು ಇಂಪು. ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ಕೂಡ ಗಗನದಾಚೆ ಹಾರಬೇಕು ಎಂದೆನಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭವೂ ಉಂಟು. ಭೂಮಿ ಮೇಲೆ ಸುಮಾರು 18,000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪಕ್ಷಿ ಪ್ರಭೇದಗಳಿವೆ. ಪಕ್ಷಿಗಳು ಪರಾಗಸ್ಪರ್ಶ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅವು ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹಾರುವಾಗ ಬೀಜಗಳು ಮತ್ತು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುತ್ತವೆ. ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲೂ ಇವು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಜಾನುವಾರುಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅನಗತ್ಯ ಕೀಟಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಬೆಳೆ ಹಾನಿಯಾಗುವುದರಿಂದ ತಡೆಯುತ್ತವೆ. ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಸಾಕುಪ್ರಾಣಿ ವ್ಯಾಪಾರ, ರೋಗ ಮತ್ತು ವಾಸಮಾಡಲುಬೇಕಾದ ಸ್ಥಳ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಅನೇಕ ಪಕ್ಷಿ ಪ್ರಭೇದಗಳು ನಶಿಸುತ್ತಿವೆ. ಪಕ್ಷಿಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಪ್ರತಿ ಜನವರಿ 5 ರಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಕ್ಷಿ ದಿನವೆಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ರೀತಿಯ ಪರಿಸರದ ಬಗೆಗಿನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಇರುವ ಕಾನನ ಇ-ಮಾಸಿಕಕ್ಕೆ ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳ ಸಂಚಿಕೆಗೆ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಸಕ್ತರು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಥೆ, ಕವನ, ಛಾಯಾಚಿತ್ರ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಪ್ರವಾಸ ಕಥನಗಳನ್ನು ಕಾನನ ಮಾಸಿಕದ ಇ-ಮೇಲ್ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬಹುದು.

ಕಾನನ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಇ-ಮೇಲ್ ವಿಳಾಸ: kaanana.mag@gmail.com

ಅಂಚೆ ವಿಳಾಸ:

ವೈಲ್ಡ್ ಲೈಫ್ ಕನ್ಸರ್ವೇಷನ್ ಗ್ರೂಪ್,
ಅಡವಿ ಫೀಲ್ಡ್ ಸ್ಟೇಷನ್,
ಒಂಟಿಮಾರನ ದೊಡ್ಡಿ, ರಾಗಿಹಳ್ಳಿ ಅಂಚೆ,
ಆನೇಕಲ್ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ,
ಪಿನ್ ಕೋಡ್ : 560083. ಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡಬಹುದು.